

**МАТЕРІАЛИ ДО СЛОВНИКА ВІТЧИЗНЯНИХ МИСТЦІВ,
РЕМІСНИКІВ, КЕРІВНИКІВ ХУДОЖНІХ РОБІТ ТА МЕЦЕНАТІВ
XVIII – ПОЧАТКУ ХХ ст.**

(за документами архіву Києво-Печерської лаври)

Федір Уманцев

Пропоновані увазі читачів “Матеріали...” укладено на основі робочих виписок з архівних справ Києво-Печерської лаври (далі – КПЛ), що зберігаються у фондах Центрального державного історичного архіву України (Київ). Відомості про склад мистців, ремісників, пов’язаних своєю діяльністю з Києво-Печерською лаврою, збиралися мною під час роботи над монографією “Троїцька Надбрамна церква Києво-Печерської лаври”, яка вийшла у світ 1970 р. У цій монографії значну увагу приділено також історії формування настінних розписів Успенського собору й художнього життя Лаври в цілому.

Києво-Печерська лавра тривалий час була головним центром розвитку в Україні як духовної, так і художньої культури – архітектури, книгодрукування, малярства, гравірування, сницарства, золотарської та фініфтарської справи.

У часи панування Речі Посполитої КПЛ активно відстоювала “свої права і вольності”, спираючись на ставропігійські права. За допомогою озброєних козаків і ченців лаврське духівництво перешкодило польським урядовцям увійти на подвір’я монастиря й виконати королівський указ про підпорядкування його владі київського уніатського митрополита.

Уже на початку XVII ст., за часів архимандрита Плетенецького, у Києво-Печерській лаврі виникає вчене братство, до якого він запрошує видатних діячів культури – Захарія Копистенського, Павла і Степана Беринд, Тарасія Земку, Лаврентія Тустановського. З 1616 р. там налагоджується книго-

друкування. У 1630 р. Петро Могила засновує в Лаврі духовне училище, яке через два роки зливається з Богоявленською школою Братського монастиря. На їх основі в майбутньому виникає Києво-Могилянська академія, тісно пов’язана у своїй діяльності з духовним і художнім життям Лаври.

Після утвердження, внаслідок національно-визвольної боротьби, козацько-гетьманського устрою виникли сприятливі умови для розквіту національних форм українського мистецтва, що одержали назву козацького бароко. Значні кошти вклали в будівництво позначених цим стилем храмів, їх розпису, спорудження іконостасів гетьмани І. Самойлович, І. Мазепа, П. Скоропадський, П. Апостол та інші представники вищих верств козацтва. У самому складі ченців були вихідці не лише із середовища селян, але й козацьких родин. Той факт, що до образу козака ставилися з великою шаною, підтверджують, наприклад, вибори архимандрита Києво-Печерської лаври в 1690 р. Кандидатами на цю посаду були такі діячі церкви, як чернігівський архимандрит Феодосій Углицький і майбутній митрополит Іоасаф Кроковський. Але, побачивши серед присутніх представника гетьмана – військового суддю Михайла Вуяхевича, ченці забули в цю мить про заслуги перед церквою інших висунутих кандидатів і майже одностайно проголосили Вуяхевича, не зважаючи на заперечення московського патріарха, своїм пастором. Щоб зробити з нього архимандрита, довелося за кілька днів посвятити його у всі духовні звання від диякона до

архімандрита. Вуяхевичу було надано ім'я Мелетія. Про близькість образу козака лаврському середовищу свідчить характер трактування багатьох зображень у розписах, скажімо, Троїцької Надбрамної церкви Лаври (що збереглися) у графічних композиціях і навчальних рисунках.

Після нищівної пожежі в Лаврі в 1718 р. широко розгорнулися роботи по відновленню архітектури й розпису Успенського собору і Троїцької Надбрамної церкви, іконостасів та іншого церковного начиння. До великої лаврської малярні, очолюваної Іоанном і Феоктистом, було залучено кращих митців з різних місць України. Одним із них був маляр Галик родом з с. Пісчаного Переяславського полку, народження 1703 р. Він почав працювати в Лаврі в 1724 р. Враховуючи неабиякі здібності Галика, йому дали чернече ім'я Алімпій (в пам'ять першого давньоруського іконописця XII ст. Алімпія). У 1744 р. в сані ієридиякона його було призначено начальником великолаврської малярні. У 1755 р., уже будучи ієромонахом, Галик звернувся з проханням звільнити його з посади начальника, бо, "обвалившись двоекратно з рештування в ногах немало по-врежден...", крім того, "за старість свою, – писав він, – добре бачити вже не можу". Галику дозволили жити в побудованих ним на Дальніх печерах келіях і вирішили утримувати його за рахунок Лаври як соборного старця, а також "одного існуючого в малярстві послушника, учня і одного сторожа". Разом з ним жив його брат Семен Галик. Помер Алімпій Галик 1763 р. Було вирішено архіпастирською постановою, що тіло його "повинно бути захоронено в Лаврі святій при великій Лаврській церкві". Усе це свідчить про те, як високо в КПЛ шанували митців, які присвячували їй все своє творче життя.

Києво-Печерська лавра постійно підтримувала зв'язки з осередками досвідчених малярів, що працювали у XVIII ст. в Києві (у Софійському соборі, на Подолі, в Лаврському містечку), Полтаві, Чернігові, Переяславі, Ніжині, Ромнах, Глухові, на Слобожанщині. Її вплив простягався на мистецьке життя Західної України і навіть Балкан.

Українські малярі, спираючись на місцеві давньоруські традиції, не цуралися досяг-

нень західноєвропейського мистецтва. У фондах Лаврського заповідника збереглися книжки для вправ з малюнками західних художників з помітками на берегах сторінок начальників малярень – Феоктиста, Алімпія. Лаврський монастир був місцем не лише для творчої праці, але й установою, в якій виховувалися й навчалися майбутні мистці. Тут укладалися контракти між майстрами та учнями на 5, 7 або 10 років. Майстер повинен був утримувати й навчати учня, за що той мав виявляти "повне послухання". Така "келійна" форма навчання мало чим відрізнялася від цехового. Про характер, методику навчання свідчать зошити (т. зв. "кужбушки", від нім. Kunstbuch – книга із мистецтва) з вправами учнів і зразками, виконаними майстрами. Деякі з них мають підписи, наприклад, Федора Балцеровського (етюди голови й копії портретів), Данила Красовського (фігури людей і копії портретів), чисельні рисунки Грицька Малярєнка, Грицька Теслі, Федора Уманського, Семена Галика. Усі вони виконані в середині XVIII ст. тушшю або пером. Поміж них є кілька рисунків начальника малярні Алімпія Галика. Під майстерно виконаним рисунком "Мадонни з немовлям" стоїть підпис "Року 1760 ноября 24 числа рисовал Алімпій сам своєю рукою". Йому ж належать зображення св. Варвари, а також постатей Христа й Богоматері (1754 р.).

Останнє піднесення діяльності лаврської малярні відноситься до 70-х років XVIII ст. У цей час над поновленням фресок Великої церкви працювало в різні проміжки часу близько 35 малярів під керівництвом начальника малярні Захарія Голубовського.

Надалі разом зі змінами суспільного життя, втратою Україною решток своєї незалежності лаврська малярня майже втратила роль носія традицій українського національного мистецтва. Останні знайшли своє продовження у формах світської художньої культури.

Наші "Матеріали..." доповнюють словники вітчизняних мистців XVI–XVII ст., складені попередніми дослідниками, насамперед П. Жолтовським (див.: *Жолтовський П. М. Художнє життя на Україні в XVI–XVIII ст.* – К., 1983. – С. 109–178; *Його ж. Словник-довідник художників, що працювали на Україні в XIV–XVIII ст.* // Матеріали з етно-

графії та мистецтвознавства. – К., 1962. – Вип. VII–VIII. – С. 189–232) і М. Петренком

(див.: *Петренко М. З.* Українське золотарство XVI–XVIII ст. – К., 1983. – С. 146–197).

Авраменко Михайло * – позолотник. Брав участь (разом із *В. Грянським, О. Грибченком, І. Шатровим, Н. Проценком, Г. Кальницьким, В. Рогожським*) у торзі на позолоту бані Свято-Троїцької церкви КПЛ. 1839 р.** (ф. 128, оп. 1, спр. 1939, арк. 114а).

Адам – іконописець. Ієромонах КПЛ. На Ближніх печерах при церкві Воздвиження Чесного Хреста з першого входу над дверима ним зроблено із залізної бляхи коробку й написано образи преподобних отців печерських Антонія і Феодосія, а вгорі – Втілення Богоматері. 1768 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 723).

Навчав іконописній майстерності *С. Лавриновича*. 1794 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 977).

Аксомітов – майстер-муляр. Робив кам'яний фундамент у КПЛ. 1720 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 5).

Алвіан – іконописець. Наглядач іконописний. Йому наказано взятися до виправлення живопису при вході до Лаври по стінах Святих воріт під Троїцькою церквою. 1852 р., 20 квітня (ф. 128, спр. 2766, оп. 1, арк. 127).

Алімпій [Галик] – майстер монастирської малярні. Ієродиякон. 1734 р. (ф. 127, оп. 1024, спр. 1707).

Відомості про склад і вік ієродияконів та ієромонахів КПЛ. Алімпію 36 років. 1739 р. (ф. 796, оп. 20, спр. 185).

Домовився написати КПЛ святі ікони на престол, на жертвеник і храмову, а також нові хоругви. 1755 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 39).

Зробив ікони й дві хоругви. 1755 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 134).

Зроблені ним ікони й хоругви відіслані генерал-майору Олексію Аляб'єву. 1755 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 134, арк. 61а).

Домовився з ігуменом ієромонахом Феоданом в Києво-Кирилівській церкві зробити ікони страстей Христових в двадцять п'ять штук і дві бляти висотою в аршин, на одному – святителя Миколая без чуд, а на іншому великому – лик Георгія Побідоносця і Федора Тирона. 1756 р. (ф. 128, спр. 186).

У Кирилівському монастирі домовився про виконання картин усіх страстей Христових. 1759 р. (ф. 128, спр. 186).

Змушений затримати дві бляти величиною в три аршини з вершком, а в ширину аршин з вершком, на яких на одному зображено дев'ятох святителів, а на іншому – дев'ятох мучеників, позаяк ігумен Феодан не заплатив йому (ф. 128, спр. 186).

Власноручно підписується і погоджується вчити сім років іконописній майстерності *Василія Подбальського* (ф. 128, оп. 1, спр. 1104).

При ньому 1762 р. навчався іконописній майстерності *Костянтин Ігнатієв Сабатович*. 1769 р. (ф. 127, спр. 384).

Просить звільнити його від начальствування і виділити йому келію і послушника, який мистецтво малярське знає, і дозволити для посилок служителя тримати. 1755 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 135).

Звільнений від начальства малярського й дозволено йому жити на Дальній печері в келіях і тримати для послуг трьох послушників: одного "іскусного" в малярстві, а другого учня і одного сторожа. 1755 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 135).

У КПЛ з 1724 р. Працював до 1744 р. за начальника Іоанна й Феоктиста. З 1744 по 1755 р. обіймав посаду начальника малярні (ф. 128, оп. 1, спр. 135).

Отець Алімпій помер 1763 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1104).

Тіло його вирішено захоронити біля Великої лаврської церкви. 1763 р., 3 березня. (ф. 128, оп. 1, спр. 135).

Алімпій – маляр-іконописець. Наглядач лаврської малярні, завідувач позолотної майстерні, благочинний лаврський.

Запросив працювати в новоутворену малярню рясофорних монахів *Івана Левченка, Гавриїла Гордієвський*. 1852 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 2221, ст. 124а).

Призначено йому позолотити іконостас Голосіївської Покровської церкви на пожертвуванні послушником *Юнаковим* гроші.

* Словникові тексти підготовлені до друку Р. Забаштою й Н. Студенець.

** Прикінцева дата (рік) в словниковій статті – дата зазначеної події і/чи написання документа (ред.).

1874 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 272, арк. 9а).

Іконостас на Христовій церкві, на митрополічних покоях знову позолотив і ікони обновив з карбованим тлом (ф. 128, оп. 1, спр. 265).

Повідомляє, що іконостас для митрополічного дому Голосіївської пустині (при якому і церква є) знову позолочений із додаванням нової різьби, й ікони всі поновлені. Іконостас цілком приведений у найблаголіпніший вигляд із дотриманням попереднього знаменитого іконопису. 1886 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 272, арк. 10а).

Доручено йому вести спостереження й брати участь у поновленні живопису в Успенському соборі. 1886 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 3200, арк. 134а).

Анненков Микола Матвєєв – курський поміщик. Домовився з *Самсоном Стрельбитським*, аби сей у київський Золотоверхо-Михайлівський монастир зробив із власного срібла, золота й стразів чашу та дискос. 1816 р. (ф. 127, оп. 1020, спр. 1231).

Антоній – ігумен Полтавського монастиря. Рапортує в духовний консисторій про прийняття 1762 р. на житіє в Полтавський монастир іконописця Іоакима як знаючого мистецтво іконопису. 1773 р. (ф. 127, оп. 1020, спр. 3407).

Антонов Леон – майстер. Робив врата до мідного іконостаса преподобного Антонія. 1813 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1280, арк. 85).

Апостол Миколай – іконописець. Родом з Охриди. У лаврській малярні з 1755 р. Писав намісні й апостольські ікони, відправлені в святу Лавру. 1756 р. (ф. 128, спр. 1946: "О строительстве Васильковской церкви").

Арсеній – маляр-іконописець. Начальник малярні Києво-Софійського монастиря. Слухали його доношеніє про догляд, утримання і постачання молодиків при кафедральній малярні. 1759 р. (ф. 127, оп. 1, спр. 1707).

Атаназевич Іван – срібних справ майстер. Купець київський. Брав участь (разом із *Ксенією Даниловою* – майстринею Києво-Фролівського монастиря) у переробці митри. 1871 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1103, арк. 54а).

Зробив мідних золочених і мідних штукоч під ікони в кіюті <...>***; зробив три підносних

ікони й срібні рами. 1797 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1038, арк. 51а).

Зробив до митри різні срібні з позолотою штукчи. 1800 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1103, арк. 54а).

Найнятий для переробки срібнокованої й золоченої митри з дорогоцінним камінням і перлами. 1801 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1103, арк. 54а).

Для царської фамілії зробив три ікони. 1804 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1119, арк. 72а).

Ауделіц Марк – послушник лаврський. Виконував роботу під час позолоти іконостаса в Успенському соборі. 1849 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 179, арк. 8а).

Афанасьєв Дем'ян – різьбяр (майстер сніцарської роботи). Житель м. Ніжина. Підрядився (разом з *С. Гавриловичем*) зробити іконостас в с. Сорокошичах до церкви Різдва Пресвятої Богородиці. 1745 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1958).

Базилевський Карпо – маляр-іконописець КПЛ. Був побитий ієреєм киево-подільської Василівської церкви Павлом Лобком; одяг зняв. 1743 р. (ф. 127, оп. 138, спр. 51).

Бакуров Стефан – послушник лаврський. Виконував роботу під час позолоти іконостаса в Успенському соборі. 1849 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 179, арк. 8).

Балковський Микита – маляр-іконописець. Працював у Великій лаврській церкві. 1772 р. (ф. 127, спр. 440).

Балковський Микола – маляр-іконописець. Брав участь у поновленні розписів Великої лаврської церкви в 1772 р. Одержав 6 крб. 40 коп. (ф. 128, оп. 1, спр. 440).

Барановський Максим – іконописець. Міщанин київський. Домовився зробити для КПЛ у 1798 р. тридцять дві підносні ікони (ф. 128, оп. 1, спр. 51).

Барнацкевич Василь – маляр-іконописець. Працював у лаврській малярні з 1769 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 51).

Брав участь у відновленні розписів Успенського собору КПЛ у 1773–1774 рр. (ф. 128, оп. 1, спр. 440).

Бачинський – маляр-іконописець. Працював у лаврській малярні з 1769 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 51).

Брезгунов Георгій – іконописець. Поно-

*** <...> – пропуск на місці нерозбірливого слова (ред.).

мар лікарняної [больничної] церкви Михаїл домовив зробити дві ікони, за які не заплатив частини грошей. 1820 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1471).

Безбородко Олександр Андрійович – граф. За його наказом була оглянута церква Печерського монастиря. 1787 р. (ф. 128, спр. 753).

Белеза Гаврило – ремісник. Зробив у лаврській печері при святих дванадцяти братів залізу з рамами труну. 1786 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 723).

Белецький Йосиф Андрійович – іконописець. Домовився церкву св. апостола Стефана пофарбувати прикрашенням іконним на олії. Вівтар церкви було прикрашено іконним зображенням олійними фарбами. 1814 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 58).

Белицький Іосиф – іконописець. Домовився зробити три ікони: Олександра Невського, св. Єлисавети, рівноапостольної Марії Магдалини. Одержав за них 30 крб. 1804 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1119, арк. 72а).

Беляєв/Біляєв Василій Михайлович – золотобойної справи майстер. Житель Києва. Навчав золотобойній майстерності Федора Михайлова та Ф. М. Маджерековича. 1756 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 88, арк. 63а).

Бенджаміно Фридеріче – маляр. Італієць. Була представлена скарга в прикордонну комісію, що КПЛ покликala до себе Фридеріче, запропонувавши йому вищу винагороду за роботи із роспису лаврських церков і митрополичих покоїв, ніж платив художникові Бердичівський монастир. 1893 р. (ф. 725, спр. 89).

У Лаврі збереглися деякі його роботи, зокрема “Зустріч Богоматері з праведною Єлисаветою”. 1893 р. (ф. 725, спр. 89).

Белоусович Михаїл – фініфтієвої справи майстер. Зробив до Шереметьєвської гробниці чотири фініфтяні штуки, а саме: Тайну вечерю, Умовіння ніг, Моління у вертограді й Покладення у гріб. 1775 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 467).

Білецький Іосиф – маляр, цеховий майстер. Дав контракт у тому, що лаврську братську трапезну зобов’язується живописно розмалювати з найкращою майстерністю. 1823 р., 22 липня (ф. 128, оп. 1, спр. 1582, арк. 97а).

Білецький Мефодій – іконописець.

Міщанин київський. Брав участь (разом із І. Оробієвським, Я. Київщинським, О. Стефановським, Г. Яроцьким, К. Волошиновим) у торгах на поновлення образів у чотирьох іконостасах соборної лаврської церкви (на хорах). 1837 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1880, арк. 111а).

Підрядився на місце К. Волошинова, який порушив домовленість на поновлення в соборній лаврській церкві (на хорах) чотирьох іконостасних образів і неочікувано виїхав у Крим на роботу на два роки. Але Лавра йому відмовила як “ненадійному”. 1837 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1880, арк. 111а).

Білоусенко Василь – маляр. Разом із Бачинським працював у Лаврі. 1769 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 51).

Білявський Григорій – іконописець і/чи різьбяр. Житель подільський. У церкву Києво-петропавлівського монастиря іконостас зробив (ф. 127, спр. 22, оп. 141).

Ближник Петер [Петро] – маляр-іконописець. Начальник із розпису церкви, спорудженої полковником Герциком. Портрет фундатора, під сподом якого поховано тіло його, наказав поставити на своєму місці. 1817 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1418).

Бойко Гаврило – різьбяр, іконописець, позолотник. Козак Січі Запорізької. Іконостас як сніцарською роботою, так і золотом, іконописом закінчив й поставлено в церкву на своєму місці. 1771 р. (ф. 127, оп. 102, спр. 2063).

Борзенко Івав Іванович – маляр-іконописець. Надав малюнки для хоругв. 1836 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1623, арк. 108а).

Борис Петрович – срібних справ майстер. У великому вівтарі соборної церкви Успіння Пресвятої Богородиці КПЛ спорудив срібні Царські врата. 1746 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 84).

Борисов Семен – купець. Дав у Ближній печері вкладу срібну дошку до раки преподобного Алімпія-іконописця з трьома зображеннями, хитрим художеством викарбованими. На першій дошці зображений св. Алімпій, який пише пензлем богоматірню ікону, на другій – помазує пензлем незрячому очі; на третій – св. Алімпій і два ангели, які не закінчену Алімпієм ікону пензлями виправляють. 1805 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1169).

Борнацкевич Василь – маляр-іконописець. Брав участь у відновленні розписів Успенського собору КПЛ у 1773–1774 рр. (ф. 128, оп. 1, спр. 440).

Боровиковський Дем'ян – маляр-іконописець. Брав участь у відновленні розписів Успенського собору КПЛ у 1773–1774 рр. (ф. 128, оп. 1, спр. 331).

Борченко Максим – маляр-іконописець. Брав участь у відновленні розписів Успенського собору КПЛ у 1773–1774 рр. (ф. 128, оп. 1, спр. 440).

Боряченко Данило – маляр-іконописець. Упродовж 1774–1775 рр. брав участь у поновленні розпису Успенського собору КПЛ (ф. 128, оп. 1, спр. 440).

Брезгунов Захарій Степанович – золотих справ майстер. Дворянин, житель Києва. Уклав контракт з КПЛ про виготовлення в соборну Успенську церкву золотої оправи in folio на Євангеліє. 1810 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1149, арк. 87а).

Зобов'язався на Близніх печерах у церкві преподобного Антонія зробити мідний іконостас і позолотити його через вогонь. Йому ж робити капітелі, карнизи, пілястри. 1811 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1280, арк. 84).

Робота мідного з позолотою іконостаса на Близніх печери в церкві преподобного Антонія ним закінчена. 1813 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1310).

Брезгунов Юрій/Георгій – золотих справ майстер. Просить дозволити йому жити в келії, не зайнятій ніким. Резолюція: “Дозволено”. 1813 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1310).

Зайняв келію духовного собору й узяв до себе для проживання достатню кількість оної майстерності художників, за що на нього написаний рапорт. Резолюція: “Вислати й оштрафувати”. 1814 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1310).

Домовився зробити в лікарняну [больничну] церкву дві ікони, які поставлені над царськими вратами. 1820 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1471).

Бруєвський Василь – маляр-іконописець (?). Працював у 1769 р. в малярні КПЛ (ф. 128, оп. 1, спр. 51).

Брусников – художник. Через відмову *В. Васнецова* й *Васильєва* від складання загальної програми до поновлення живопису в Успенському соборі КПЛ прийнятий, щоб

реставрувати весь стінний живопис (ф. 128, оп. 1, спр. 3200, арк. 138а).

Бубликов Андрій – іконописець. Був посланий (разом із *Ф. Шанцовим*) підвищити свою культуру й навчитися грецькому письму до Троїце-Сергієвої лаври. 1865 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 2445, арк. 123а).

Буцці – архітектор. Оглянув церкву Печерського монастиря, виявив у багатьох місцях тріщини. Дах у багатьох місцях потребує ремонту. 1787 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 753).

Валюшенко Іван – маляр-іконописець. Працював у 1774 р. над відновленням розпису Успенського собору КПЛ (ф. 128, оп. 1, спр. 440).

Варлаам – соборний старець. Через нього послано ікони дванадцяти апостолів на полотні писаних. 1764 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 208).

Василій – іконописець і/чи різьбяр. Проводив (разом з *Олексієм*) іконостасні роботи в новій церкві Китаєвської пустині. 1759 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 194, арк. 38а).

Василь [Сніцар] – різьбяр. До Антонієво-Феодосіївської церкви іконостасні штуки робив, нині ж до цієї ж Васильківської церкви зробити кіотів два підрядився. 1758 р. (ф. 128, спр. 1946: “О строительстве Васильковской церкви”).

Васильєв – художник (?). Відмовився (разом із *В. Васнецовим*) від складання загальної програми поновлення живопису в Успенському соборі КПЛ (ф. 128, оп. 1, спр. 3200, арк. 138а).

Васильківський Петро – маляр-іконописець КПЛ. 1780 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 170).

Васнецов Віктор Михайлович – художник. Оглядав стінопис Успенського собору й зробив свої висновки. 1887 р., 29 січня (ф. 128, оп. 1, спр. 3200, арк. 135а).

На його думку, угорі під навісом має бути зображена св. Трійця, оточена ангелами, нижче цього – зображена Печерська Божа Матір, з боків – св. рівноапостольний князь Володимир, св. княгиня Ольга, св. великомучениця Варвара, священномученик Макарій, св. князь Борис, св. князь Гліб, преподобний Антоній Печерський. Увесь іконопис має писатися моїми помічниками з даних мною і схвалених духовним Собором ескізів. Закінчувати всі без винятку священні

зображення я зобов'язуюсь сам. 1899 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 410).

Відмовився (разом з *Васильєвим*) від складання загальної програми поновлення живопису в Успенському соборі КПЛ (ф. 128, оп. 1, спр. 3200, арк. 138а).

Ведемовський Лука – іконописець. Київський міщанин, відпущений до КПЛ у 1782 р. для навчання іконописній майстерності терміном на сім місяців. Після закінчення цього терміну з'явився в Київській міській магістраті (ф. 128, оп. 2, спр. 16, арк. 6а).

Верещагін Василій Петрович – маляр, професор. Граф. Його проект розписів арок Успенського собору (ф. 128, оп. 1, спр. 3200, арк. 140а).

Зобов'язався написати зображення Тайної вечері для Великої церкви. 1898 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 403, арк. 16а).

За його побажанням позолота тла має бути цілком матова, тому треба прибрати блиск. До цієї думки схиляється також академік архітектури С. М. Лазарев-Станіщев, оскільки живопис краще виділяється на матовій позолоті. 1898 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 403, арк. 17а).

Вершинін – учень малярні КПЛ. Прийнятий (разом із *Панковим*, *Скудновим*, *Власенком*) на навчання живописної майстерності. 1871 р. (ф. 128, оп. 2 типогр., спр. 694, арк. 143а).

Візниченко Гаврило – іконописець. Одержав за іконну роботу в Лаврі шість карбованців (ф. 128, оп. 1, спр. 502).

Віктор – ігумен Полтавського монастиря. У 1762 р. прийняв на житіє ієродиякона Іоакима як знаючого мистецтво іконопису. 1773 р. (ф. 127, оп. 1020, спр. 3407).

Виссаріон – маляр. Народився 1752 р. в м. Ніжині. З 1787 р. навчався тринадцять років у малярні Лаври (ф. 128, оп. 1, спр. 82).

Володимир – маляр-іконописець. Начальник малярні КПЛ, монах. Навчав іконописної майстерності *О. Кунецького* та *І. Чепурного*. 1764 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 88, арк. 67а).

Свідчив, що М. Тудоров працював чесно, без підозри. 1768 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 88).

Просить звільнити з малярської посади й благословити жити в Голосіївській пустині через слабе здоров'я. Після опису і здачі відпустити в Голосіївську пустинь, призна-

чити йому келію і порцію братерську і крилосне послушання, між чим по можливості вправлявся б і в майстерності своїй, щоб празним не був. 1772 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 292).

Володимир – іконописець. Згаданий (поряд із *Захарієм*) в дорученні ієромонахові Захарію видати книги кунштовні, куншти на бляхах і на полотні, інструменти малярські та інші наявності тим речам зробити отцю еклезіарху. 1772 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 292).

Власенко – учень малярні КПЛ. Прийнятий (разом із *Панковим*, *Вершиніним*, *Скудновим*) до живописної школи для навчання майстерності. 1871 р. (ф. 128, оп. 2 (типограф.), спр. 694, арк. 143а).

Влох Іоан – маляр. Міщанин і писар містечка Печерського. 1705 р. (ф. 128, спр. 619).

Волошинов/Волошин Корній – іконописець. Житель Бориспільський. Зобов'язався (разом із *І. Воробйовським*) поновити іконне писання у двох вівтарях соборної Успенської церкви КПЛ (ф. 128, оп. 1, спр. 1700, арк. 98а).

Поновлював ікони в іконостасі КПЛ. 1830 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1727, арк. 104а).

Брав участь (разом з *О. Стефановським*, *І. Оробієвським*, *М. Білецьким*, *Я. Києвщинським*, *Г. Яроцьким*) у торгах на поновлення в соборній лаврській церкві (на хорах) в чотирьох іконостасах образів. 1837 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1880, арк. 111а).

Був домовлений на поновлення в соборній лаврській церкві на хорах в чотирьох іконостасах образів, але потім неочікувано виїхав у Крим на роботу на два роки. На його місце підрядився М. Білецький, однак Лавра відмовила останньому як "ненадійному". 1837 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1880, арк. 111а).

Волчевський Павло – маляр-іконописець. Працював над відновленням розпису Успенського собору КПЛ в 1772–1775 рр. (ф. 128, оп. 1, спр. 440).

Волянський – маляр. Народився в м. Золочеві на Галичині. У Лаврі працював з 1740 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 4).

Воробйовський Іван – іконописець. Зобов'язався (разом з *К. Волошиновим*) поновити іконне писання у двох вівтарях соборної Успенської церкви КПЛ (ф. 128, оп. 1, спр. 1700, арк. 98а).

Вороніковський Іван – маляр. Працював у 1769 р. у малярні КПЛ (ф. 128, оп. 1, спр. 51).

Всененський Іван Дем'янів – іконописець і позолотник. Зробив до церкви Різдва Богородиці іконописом і золотью іконостас, намісні крайні образи: один – з одного, другий – з іншого боку. 1774 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 84).

Гавриїл – митрополит Київський і Галицький. Наказав послати з духовної консисторії в усі київські єпархії малоросійські духовні правління укази, щоб належну вчинили довідку, скільки у відомстві кожного правління священно- й церковнослужителів, малярів-майстрів і в них підмайстрів та учнів. Іменні списки вислати до духовної консисторії і духовного крелевецького правління. 1733 р. 1786 р. (ф. 127, оп. 1020, спр. 4279).

Гавриїл Андреев – тесляр. Брав участь (разом з *П. Ісаакієм, Г. Олярієм, М. Найденовим*) у торзі на виготовлення рихтування на святій брамі (ф. 128, оп. 1, спр. 1939, арк. 112а).

Гаркевич – художник. Вихованець лаврської майстерні. 1893 р. (ф. 725, спр. 89).

Голубовський Захарій – маляр-іконописець КПЛ. Начальник малярів КПЛ, що поновлювали розписи Успенського собору в 1770 р. Написані ним у 1774 р. портрети кн. *Островських* і <...> [названо] “безграмотною мазнею”, зіпсованою врешті-решт монахом *Іринархом* при митрополиті *Філареті* (ф. 128, оп. 2, спр. 403, арк. 20а).

Горбенок Кирило – іконописець. Житель Звіринського. Зобов'язався поновити ікони преподобного *Антонія* і *Феодосія* у кам'яній церкві *Китаєвської* пустині. Однак Духовний собор відмовив йому, ухваливши, щоб ту роботу проводив свій маляр. 1824 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1443, арк. 76а).

Гордієвський Гавриїл – маляр-іконописець. Рясофорний монах. Запрошений (разом з *І. Левченком*) наглядачем лаврської малярні *Алімпієм* працювати в новоутворену малярню 1852 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 2221, ст. 124а).

Горошенков Степан – маляр-іконописець. Поновлював розписи Великої лаврської церкви у 1772 р. (ф. 127, спр. 440).

У 1786 р. написав чотири ікони Печерської Богородиці; одержав 5 руб., за ікону *Миколая* – 2 руб. (ф. 128, оп. 1, спр. 618).

Горох Степан – іконописець. Зробив

чотири *Свенські* ікони в лаврській малярні (ф. 128, спр. 618).

Горшкевич Пилип – друкар. Прийнятий у лаврську типографію для тиснення гравірувальних штук, як-от: планів, зображень на листку *Богоматері* й преподобних печерських, зображень до друкованих книг: *Апостолів* і *Нових Завітів*, службників святителів, праць *Іоанна Дамаскіна*, патериків преподобних печерських та ін. 1792 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 332).

Грассі Павло – маляр. Професор *Туринської академії*. Виконував пробу у Великій церкві *КПЛ* і вдруге зробив пробу у великому вигляді. 1821 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1498).

Грахов – архітектор. Професор. Виконав план *Успенського собору* (ф. 128, оп. 1, спр. 3200, арк. 140а).

Грибченко Олексій – позолотник. Брав участь (разом із *М. Авраменком, В. Грянським, Г. Кальницьким, Н. Проценком, В. Рогожським, І. Шатровим*) у торзі, вчиненому *КПЛ* у духовному соборі на позолоту сусальним золотом купола на церкві *Свято-Троїцькій*, яка стоїть на лаврських *Святих воротах*. 1839 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1939, арк. 114а).

Григорій – маляр. Син *козака*. У 1746 р. мешкав у *Ромнах* (ф. 128, оп. 1, спр. 12).

Григорій – різьбяр (сницар). Житель *Чернігівський*. У *Михайлівському монастирі* робив іконостас. 1719 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 6).

Григорій [Маляр] – маляр-іконописець. Зробив дві картини при печері. 1774 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 457).

Григорій Петров – позолотник. Лаврський підданий, житель лаврського містечка, німий. За своєю майстерністю виправляв до цього церковні потреби. 1771 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 426, арк. 52а).

Григорович – маляр-іконописець. Народився 1722 р. у м. *Зінькові*. З 1747 р. сім років навчався у лаврській малярні, у *Алімпія* (ф. 128, оп. 1, спр. 24).

Григорович Савка – маляр-іконописець. У 1769 р. працював у малярні *КПЛ* (ф. 128, оп. 1, спр. 51).

Громика Матвій – маляр-іконописець. Брав участь у виконанні святих зображень на стінах соборної лаврської церкви і в новоспорудженій церкві, у позолоченні в цю церкву *дерев'яного ківота* для часток *мощей*

преподобних печерських. 1825 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1576).

Написав ікону преподобних Антонія і Феодосія в малому виді. 1828 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1707).

Гроскович Федір – маляр-іконописець. Працював у малярні КПЛ 1749 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 51).

Грянський Василій – позолотник. Брав участь (разом із *М. Авраменком, О. Грибченком, Г. Кальницьким, Н. Проценком, В. Рогожським, І. Шатровим*) у торзі, вчиненому КПЛ у духовному соборі на позолоту сусальним золотом купола на церкві Свято-Троїцькій, яка стоїть на лаврських Святих воротах. 1839 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1939, арк. 114а).

Губський Антон – маляр-іконописець. Працював у малярні КПЛ 1749 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 51).

Гусакевич Петро – маляр-іконописець. Працював у малярні КПЛ 1749 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 51).

Гуртифаль/Гуртофель Петро Власович – діамантних справ майстер. Уконтрактований на виготовлення до чудотворної Успіння Пресвятої Богородиці ікони срібного кіота або круга з роботою шліфованою. 1800 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1089, арк. 56а).

Ним зроблена риза. 1801 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1089, арк. 56а).

Давидов Данило Григорович – маляр. Домовився 1891 р. написати для нового іконостаса трапезної церкви сімнадцять малярних ікон. Виконав цю роботу дуже добре. 1892 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 357, арк. 26а).

Данилевський Миколай – учень іконописної справи. Родом із с. Борщівки (поблизу Києва) [Петропавлівська Борщагівка? – *Ф.У.*], син померлого священика Симсонівської церкви [в ім'я прп. Симеона Стовпника – *Ф.У.*]¹ Климента Данилевського. У 1784 р. просив дозволу навчатися іконописній майстерності в киево-подільського міщанина, маляра *Косаковського* (ф. 128, оп. 178, спр. 132).

Данило/Даниїл Данилов/Даниїлов – іконописець. Син померлого подільського священика Даниїла. Перебуває у відомстві крелевецької протопопії. 1773 р. (ф. 127, оп. 1020, спр. 4279).

Наказують без затримок вислати його

в катедру як знаючого мистецтво іконопису. 1773 р. (ф. 127, оп. 1020, спр. 4268).

Данилов Іван – гравер. Вигравірував собор на камені. 1863 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 605).

Даценко Іван – різьбяр і/чи столяр. Погодився зробити в приділі святого архідиякона Стефана ківорій і гробницю з лаврського липового дерева за складеним планом, для покладення у ній перста св. Стефана. 1830 р., 21 серпня (ф. 128, оп. 1, спр. 1726, арк. 105а).

Дахновський Корній – маляр-іконописець. Брав участь у відновленні розпису Успенського собору КПЛ у 1773 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 440).

Деженко Федір – маляр-іконописець. Брав участь у поновленні розпису Успенського собору КПЛ. 1772 р. (ф. 127, оп. 1, спр. 440).

Деженко Яків – маляр-іконописець. Брав участь у поновленні розпису Успенського собору КПЛ. 1772 р. (ф. 127, оп. 1, спр. 440).

Денисенко Клим – маляр-іконописець. Працював у малярні КПЛ. 1769 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 51).

Демидов Микита Акінфович – підприємець. Мав намір на своїх заводах зробити нові мідні раки на дванадцять святих мощей. Раки зроблено й привезено з Москви. 1754 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 205, арк. 32а).

Деоїд Іванов – учень малярні КПЛ. Син козака, мешканець с. Бадаква. Дав зобов'язання на сім років для навч. майст. 1762 рік. іконописному начальникові отцю *Алімпію* про те, що став у нього для навчання іконописній майстерності на десять років. 1760 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1104).

Його мати, Наталія Іванова, просить повернути двісті рублів, що лишилися в померлого ієромонаха *Алімпія* – іконописного начальника КПЛ за навчання сина. 1763 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1104).

Дзетовецький Василь – позолотник. Послушник лаврський. Виконував роботу під час позолоти іконостаса в Успенському соборі. 1849 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 179, арк. 8а).

Дзига Ярема – іконописець. Підрядився (разом з *І. Шиленком*) написати на замовлення кошового *П. Калнишевського* ікони й надіслав йому ікону Богоматері. 1772 р. (ф. 229, оп. 13 б, спр. 321).

Донець Матвій – маляр. Працював у малярні КПЛ 1769 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 51).

Дубинський Антон – маляр. Працював у малярні КПЛ 1769 р.

Дяковський Тимофей – маляр. Працював у малярні КПЛ 1769 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 51).

Дяченко Яків – маляр. Брав участь у відновленні Успенського собору КПЛ. 1772 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 440).

Єгор Дмитров – купець московський. На замовлення від Лаври прийнято від нього образ Пресвятої Богородиці й мідне панікадило. 1766 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 313).

Єристархов Леонтій – підрядчик тинькувальних робіт, проведених у Великій церкві КПЛ. 1880 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 322, арк. 12).

Єфрем Георгієвич – іконописець. Прийшов із Сербської області, ієромонах Троїце-Сергієвої лаври. Запрошує до себе *З.Алексєєва*. 1751 р. (ф. 127, оп. 162, спр. 81).

Зайцев Ігнатій – тинкар. Обтінковував Святі ворота церкви на Дальніх печерах. 1870 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 251, арк. 45а).

Замислевський Омелян/Ємельян – маляр-іконописець. Диякон Києво-Набережної Микільської церкви. Домовився в Лаврі назовні соборної церкви до п'ятисот ликів знову написати таким же гарним живописом, як вони до того написані були, під особливим і старанним наглядом соборного ієромонаха *Захарія*. 1808 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1149, арк. 88а).

Домовився зробити чистою роботою з обох боків Троїцької брами Лаври різних штук і ликів святих, усього 250. 1810 р. (ф. 127, оп. 1020, спр. 6871).

До роботи допустити і за нею чинити найстаранніший нагляд. 1811 р. (ф. 127, оп. 1020, спр. 6871).

Рапорт еклесіарха, соборного старця, ієромонаха КПЛ *Ієрона* в Духовний собор на розгляд, що він уклав контракт з іконописцем Києво-Набережної Микільської церкви дияконом *Є.Замислевським* про поновлення його коштом іконописною чистою роботою біля Троїцьких воріт Лаври й на брамі з обох боків різних штук і ликів усього “250”. 1811 р. (ф. 127, оп. 1020, спр. 6871).

Зарудний Іван Петрович – архітектор. Просяць [його] з Москви у КПЛ. 1719 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 5).

Захар Герасимов – маляр-іконописець. Працював у малярні КПЛ (ф. 128, оп. 1, спр. 51).

Захарій – маляр-іконописець. Начальник лаврської малярні, ієромонах. Приймав для навчання іконописній майстерності *М.Тудорова*. 1768 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 88).

У Великій Успіння Пресвятої Богородиці церкві проводив іконописні роботи. 1772 р. (ф. 128, спр. 440).

Доручено [йому] видати книги кунштовні, куншти на бляхах і на полотні, інструменти малярські та інші наявності, котру здачу й опис тим речам зробити отцю еклесіарху й у той же опис за підписом обох іконописців *Захарія* і *Володимира*. 1772 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 292).

Вимагає заплати працюючим іконописцям у лаврській малярні в скарбницю за виконані ікони. 1784 р. (ф. 128, спр. 618).

Захарій – іконописець. Згаданий (поряд із *Володимиром*) в дорученні ієромонахові *Захарію* видати книги кунштовні, куншти на бляхах і на полотні, інструменти малярські та ін. Наявності тим речам зробити опис отцю еклесіарху. 1772 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 292).

Захарій – маляр-іконописець. Ієромонах КПЛ. Навчав *П.Поповчока* іконописної майстерності. Притісняв учня, чинив різну наругу, бив немилосердно. 1785 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 437).

Під його наглядом при дверях на стінах тинькування, яке обвалюється, очистити й, прибивши залізні листки, написати як раніше було митаря і фарисея. 1794 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 22).

Доручено йому шукати і домовлятися з робітниками. 1795 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 22).

Доручено йому вести нагляд за найманими іконописцями, які будуть проводити роботи у Великій церкві. 1797 р. (ф. 128, спр. 1039).

Захарій – еклесіарх, соборний старець, ієромонах КПЛ. Запит до нього щодо успішності роботи срібних справ майстра *Іщенка*. Рапорти про роботу схвальні. 1800 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 17, арк. 1а).

Домовився про написання за святими Троїцькими воротами на двох стінах, на “залізних місцях” обох печер преподобних печерських угодників, ікони яких від сонячного

тепла попрогоріли, треба їх прооліти й поправляти іконописною роботою. 1803 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1120).

Написав до нових посріблених врат в лікарняній [больничній] церкві шість ікон пророків, позолочено з обох боків воріт дерев'яний карниз. 1803 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1111).

Йому доручено нагляд за іконописцями. 1810 р. (ф. 127, оп. 1020, спр. 6871).

Захарій Алексєєв – іконописець. Ієромонах. Народився в м. Лакреті Цесарському від батьків-сербів. Жив біля батьків десять років, потім пішов у монастир Нікольський Хоровицький, у якому був пострижений Гавриїлом Гайдуковичем 1737 р., а 1745 р. єпископом Софронієм Іоановим у ієромонаха рукопокладений. Навчений грамоті руській. Згодом пішов у КПЛ, де в малярні навчався іконописній майстерності. А нині через трирічний термін назад у свій цесарський Нікольський Хоровицький монастир він бажає. 1751 р. (ф. 127, оп. 162, спр. 81).

Писав доношеніє митрополитові про призначення в Києво-Печерський монастир. Резолюція митрополита – призначити (ф. 127, оп. 162, спр. 81).

Написав доношеніє, в якому просить відпустити його в Троїце-Сергієву лавру до *Єфрема Григор'євича* заради побачення й кращого отримання там іконописства. 1751 р. (ф. 127, оп. 162, спр. 81).

Згорський Микола – іконописець. Жив за угодою у священика с. Борщагівки *Ф. Филиповського* задля допомоги йому в іконописній майстерності. 1786 р. (ф. 127, оп. 162, спр. 20).

Здарилковський/Здарілковський Андрій – різьбяр і/чи іконописець. Домовився зробити наново іконостас сніцарською роботою у трапезну церкву святителя Миколая (“О изделке в Троицком больницком монастыре в трапезной святого Николая церкви вновь иконостаса и о выдаче прежде бывшего старого в Броварскую Троицкую церковь”). 1780 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 105, 4054).

Іконостас не закінчив робити, тепер же його взято в духовне правління за [цією] справою під суд і посаджено на ланцюг; просять відпустити для дороблення іконостаса з місячним терміном і за порукою. 1780 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 4054).

Золотар Іван – маляр-іконописець. Працював при лаврській малярні. Має бажання в святій КПЛ жити й чин монашеський отримати. 1765 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 1).

Іакита – іконописець. Ієрей. Згаданий у зверненні до Є. С. Роменського про надання для потреб катедри вправних в іконописній справі людей. 1744 р. (ф. 127, оп. 1020, спр. 842).

Іван Григоріїв – маляр-іконописець. Працював у малярні КПЛ в 1769 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 51).

Іван [Сніцар] – різьбяр. Відправлений для огляду новозбудованої церкви [м. Василькова] й для вироблення абрису на виготовлення для тієї церкви іконостаса. 1758 р. (ф. 128, спр. 1946: “О строительстве Васильковской церкви”).

Уся структура іконостаса знизу доверху оброблена в наметних штуках, накладна різьба зроблена, врата великі з побічною різьбою іконостасцями й ангелами. Також у святах і ангелах поля накладною різьбою, де належало, зовсім закінчив. 1756 р. (ф. 128, спр. 1946: “О строительстве Васильковской церкви”).

Виготовив гладенької роботи з різьбою чотири, з правого боку – три образи Спасителевого Успіння. Готова структура ікон праведних отців Антонія і Феодосія, на яку робиться наклад. Різьба в ікони Богородичний собор преподобних печерських отців Антонія і Феодосія і Миколи, гладенької роботи, на які робиться наклад, теж готова (ф. 128, спр. 1946: “О строительстве Васильковской церкви”).

Ігнатій – маляр-іконописець. Просять відпустити його з лікарняного [больничного] монастиря в Зміївський монастир. 1757 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 855).

Ігнатій – різьбяр, столяр, позолотник. Ієромонах Новопечерського Свенського монастиря. Уклав контракт на проведення сніцарської та столярної роботи в поставленому іконостасі. 1859 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 9).

Прибув зі своїми молодиками для золочення приділочних штук у Новопечерському Свенському монастирі. 1859 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 9).

Ігусєв – маляр. Склав контракт на створення загального проекту орнаментального

розпису лаврської трапезни. 1900 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 418, арк. 29а).

Ієрон – еклесіарх, соборний старець, ієромонах КПЛ. Поданим у теперішній духовний собор рапортом приписував, що над святими Троїцькими вратами із західного боку на церкві іззовні різні зображення зовсім у поганому стані, тому їх потрібно поновити іконописним малярством, для чого домовитись з іконописцями. 1810 р. (ф. 127, оп. 1020, спр. 6871).

Доручено домовитись з іконописцями для поновлення різних зображень над святими Троїцькими вратами з західного боку (на церкві та ззовні), що в дуже поганому стані. 1810 р. (ф. 127, оп. 1020, спр. 6871).

Подав у Духовний собор рапорт про вчинений ним з іконописцем Києво-Набережної Микільської церкви дяконом Є. *Замислевським* контракт на поновлення його коштом іконописною чистою роботою на брамі Троїцьких воріт (з обох боків) і біля них різних штук і ликів (усього 250). 1811 р. (ф. 127, оп. 1020, спр. 6871).

Ієронім – ієромонах, директор лаврської типографії. 1708 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 333).

Іоаким – іконописець. Ієродиякон КПЛ. За прошенням ієромонаха, ігумена Полтавського монастиря *Порфирія*, відправлено його 1762 р. до Полтавського монастиря як знаючого мистецтво іконопису. 1773 р. (ф. 127, оп. 1020, спр. 3407).

Пропозицією духовної митрополії київської консисторії наказано 1762 р. з Полтавського монастиря перевести в Преображенський Пустиньогарський монастир заради виправлення його мистецтв милостиво просять в монастир Полтавський назад перевести, як знаючого мистецтво іконопису. 1773 р. (ф. 127, оп. 1020, спр. 3047)

У Полтавський монастир знову (за ігумена *Віктора*) прийнятий 1762 р. як знаючий мистецтво іконопису. 1773 р. (ф. 127, оп. 1020, спр. 3407).

Іоанн – маляр-іконописець. Начальник малярні КПЛ, при якому працював *Алімпій* Галик. 1755 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 135).

Іоанн – іконописець. За проханням звільнений зі Зміївського монастиря і призначений у Троїцький монастир лаври на проживання. 1757 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 855: “Про-

шение игумена Змиевского об отпуске в Змиевский монастырь иконописца больницыкого монастыря Игнатия на место отлучившегося Михаила”).

Іоліт – будівничий (?). Звів церкви в Лучку. Йому адресований лист Г. Ждановича. 1603 р. (ф. 220, спр. 68).

Іон – гравер. Ієродиякон. Призначений для різання фігур у типографію КПЛ. 1744 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 12).

Іринарх – маляр-іконописець. Начальник іконописців КПЛ. Доручено йому відновити іконне писання у лікарняній [больничній] церкві, а також відновити трапезну братську й розписати знову на Ближніх печерах церкву в ім'я всіх преподобних печерських. 1844 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 2030, арк. 110а).

Переписував портрети, виконані 1774 р. начальником малярів КПЛ З. Голубовським при митрополиті Філареті (ф. 128, оп. 2, спр. 403, арк. 20а).

Ісаров – золотих справ майстер. З ним було укладено угоду про виправлення двох іконостасів Успенського собору. 1900 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 403, арк. 20а).

Істомін – маляр-іконописець. Вихованець лаврської майстерні. Вивчав на Волині католицькі й православні ікони та картини. 1893 р. (ф. 725, спр. 89).

Іщенко Олексій – срібних справ майстер. Міщанин київський. У Велику лаврську церкву знову перероблював 1776 р. срібні карбованої роботи посудини з позолотою пістрявою, дані в уклад від архімандрита Віктора. Обробив Євангеліє в мідні дошки з позолотою, з накладними срібними карбованими ґратками й фініфтевими одинадцятьма штукками. У 1778 р. мідні бляхи до церковних полубанків позолочував, і вся ця робота проведена похвально. У 1784 р. в місцеву церкву Воздвиження чесного хреста з власного свого дванадцятипробного срібла зробив царські срібні пістряво визолочені карбованої роботи врата. У 1785 р. в ту ж церкву на новооброблений мідними сутопозолоченими дошками хрест – срібні накладні карбовані з різних святих ликів зображеннями зробив двадцять дві штуки, і ще дві з пристойного престольного виготовлення надписав штуки чотири вуглові зробив до країв, над тим престолом <...>, а вниз

панелі капітелі, <...> й інші до нього потреби. Крім цієї роботи, зроблено в церкву Введення Богоматері в печерах на дві місцеві ікони (храмову і отців печерських) срібні пістряво позолочені шати. Усі роботи виконані добре, про це видати атестат. 1800 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 17, арк. 1а, 2а–3а).

Зробив до двох ікон (Успіння Богоматері й Свенської з преподобними печерськими) срібні й позолочені шати. 1791 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 900).

Кипарисний хрест оправив у срібло. 1792 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1052, арк. 50а; спр. 1054, арк. 51а).

Запит до ієромонаха КПЛ В. Ризничого про успіхи роботи майстра Іщенка. 1800 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 17, арк. 1а).

До дев'яти підносних ікон зробив срібні рами. 1800 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1103, арк. 54а).

Згадується в запиті до Захарія – еклесіарха, соборного старця, ієромонаха КПЛ. 1800 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 17, арк. 1а).

Просить видачі від Лаври йому атестат за проведені ним у Лаврі та на печері різні срібні роботи. 1800 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 17, арк. 1а).

Іжакевич Іван Сидорович – маляр та іконописець. Уклав контракт виконати сім сюжетів складних і п'ятдесят шість одиночних. 1900 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 418, арк. 29а).

Казанович Павел – маляр-іконописець. Майстер іконописного малярства Межигірського монастиря. Працював у Троїце-Сергіївській лаврі впродовж 1747–1752 рр. 1752 р. (ф. 127, оп. 162, спр. 81).

Калинський Яким – іконописець і позолотник. Прибувши до Глухова, вчинив контракт і взявся цілий іконостас робити своїм золотом, своїми добрими фарбами. 1727 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 22).

Калнишевський Петро Іванович – останній кошовий отаман Запорізької Січі. Замовив іконописцям *Я. Дзизі* та *І. Шиленкові* написати ікону Богоматері. 1772 р. (ф. 229, оп. 13 б, спр. 321).

Кальницький Григорій – позолотник. Брав участь (разом з *М. Авраменком*, *В. Грянським*, *О. Грибченком*, *І. Шатровим*, *Н. Проценком*, *В. Рогожським*) у торзі, вчиненому КПЛ у духовному соборі на позолоту бані Свято-Троїцької церкви, яка стоїть на

лаврських Святих воротах. 1839 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1939, арк. 114а).

Карпо Герасимов – іконописець (?). Просить видати обіцяне отцем Алімпієм Галиком (10 руб.) і Біблію четвероштану. 1763 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1104).

Квятковський Іван Іванович – маляр-іконописець. Дворянин, житель Києва. Уклав угоду з ченцем КПЛ Филімоном, що він у великій кам'яній Успенській церкві, з лівого боку, приділ архідиякона Стефана розписати олійними фарбами, вістар біля приділу – найкращим малярським мистецтвом наступним чином: старий тиньк збити й обшкрябати до цегли, потім обтерти гладенько й пройти олією разів зо три й зробити ґрунт. Потім робити зображення, які будуть показані. 1813 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 491, арк. 73а).

Погоджується у великій церкві (на Ближніх печерах) позолотити весь іконостас, знову зробити деякі ікони. Через відсутність грошей собор згоди не дав. 1822 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1541, арк. 81а).

Квяткович Іван – іконописець (ф. 128, оп. 1, спр. 1900, арк. 110а).

Кестлер Адальберт – маляр. Уродженець Богемії. Винайшов новий рецепт лаку й просить картини, покриті цим лаком, представити начальству. Не представлено, позаяк невідома різниця існуючих способів. 1840 р. (ф. 442, оп. 1, спр. 2799).

Києвщинський Яків – іконописець. Міщанин київський. Просить допустити на умовах вчинених конденцій до торгу на отримання іконописної роботи: лаврську трапезну розписати за малюнками найкращих художників. Резолюція: “Допустити до торгу”. 1823 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1582, арк. 96).

Домовлений зробити дві ікони: усіх преподобних печерських та преподобних Антонія і Феодосія у срібних визолочених рамах. 1826 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1668, арк. 94а).

Зайнятий на роботі в Києво-Софійському соборі, тому не можна [його] підрядити в КПЛ. 1829 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1700, арк. 96а).

Брав участь (разом з *І. Оробієвським*, *М. Білецьким*, *О. Стефановським*, *Г. Яроцьким*, *К. Волошиновим*) у торгах на поновлення образів у чотирьох іконостасах (на хорах)

соборної лаврської церкви. 1837 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1880, арк. 111а).

Кипинов Дмитрій – учень столярства й різьбярства. Був прийнятий у келарню для навчання столярству. Зараз має бажання навчатися сніцарської майстерності. Просить видати свідоцтво й учинити милостиве призначення. 1768 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 88).

Кипріан/Купріан – соборний старець, ігумен, еклесіарх КПЛ. Рапортом представив, що ззовні від вулиці на Троїцьких воротах необхідний штукатурний ремонт, для чого був викликаний майстер Герасим Сорокоумов. 1795 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 22).

Уклав угоду з Герасимом Сорокоумовим про ремонт на внутрішньому боці стіни Троїцьких воріт старого тиньку: всю роботу знову виконати з гарною майстерністю. 1795 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 22).

Доповідь про поновлення Великої церкви. 1797 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 1039).

Кирил – соборний ієромонах. Уклав контракт з архітектором Г. Шейденом про побудову кам'яної дзвіниці. 1731 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 27 (ч.1)).

Клешинський Яків – іконописець. У Китаєвській пустині у Великій церкві старі в іконостасі ікони фарбами згори донизу поновити й знову найкращими фарбами покрити, вінці золотом виправити. 1840 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1960, арк. 118а).

Ковнер Василій Степанович – учень типографії КПЛ. Син *Стефана Ковнера*, кам'яних будов майстра. Навчається «...» майстерності при лаврській типографії. Подав прошеніє про намір залишитися в КПЛ назавжди, прийнявши чернецьку обітницю. 1764 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 88, арк. 65а).

Ковнер Стефан – кам'яних будов майстер. Доручено купити вапна для побудови на Ближній печері кам'яної дзвіниці. Вапно доставлено. 1760 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 130, арк. 69а).

Будував кам'яну церкву в Китаєвській пустині (ф. 128, оп. 1, спр. 194, арк. 37а).

Козачинський Прокопій Софонієв – художник. Уродженець с. Глодос Херсонської губернії, дячковий син. Чудово закінчив живописну школу КПЛ при лаврській типографії й вступає в Академію художеств. 1878 р. (ф. 128, оп. 2 (типограф.), спр. 694, арк. 143а).

Колосовський Дорофій – іконописець. Уконтрактувався зробити іконостас, в якому він мав зробити своїм коштом намісні чотири ікони й північні двері. 1760 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 11ф).

Комарницький Михаїл – іконописець, позолотник. Брав участь в обмалюванні на стінах соборної лаврської церкви святих зображень і в позолоченні в цій церкві дерев'яного ківота для часток мощей преподобних печерських. 1825 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1576).

Доручено (разом із *Є. Монзалевським*) Святи ворота Лаври ремонтувати: всі врата й стіни знову олійними фарбами пофарбувати. 1839 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1939, арк. 112а).

Кончаковський Яків – гравірувальник при типографії КПЛ. Вирізував на дошці мідній знову зображення св. Єфрема єпископа Переяславського. 1788 р. (ф. 128, оп. 1 (типограф.), спр. 241, арк. 146).

Вирізував зображення Іоанна Дамаскіна. КПЛ. 1788 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 333).

Коплеровський – учень граверні КПЛ. Присланий для навчання різанню фігур у типографію. 1744 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 12).

Корешков Іван – очищав золото зі старого іконостаса церкви св. Трійці. 1888 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 2442, арк. 119а).

Коробка Федір Михайлович – срібних справ майстер. Уклав контракт (разом із *Г. Г. Проценком*) на виготовлення срібних риз (ф. 128, спр. 1852, оп. 1, арк. 102а).

У Лавру й на обидві печери проводив наступні роботи: 1816 р. домовлений він сим собором зробити у Велику церкву мідну дошку з позолотою червоним золотом, на якій вирізані слова про потрійний союз. У 1818 р. домовлений у Ближні печери в церкву преподобного Варлаама ігумена печерського зробити мідний визолочений іконостас. У 1819 р. зроблено оклад у Велику лаврську церкву на образ преподобного Антонія Печерського. У 1820 р. зроблено у Хресто-Воздвиженську церкву Ближніх печер дві срібні пістряво визолочені ризи на ікони: собори преподобних печерських і на чудотворців. У 1822 р. зроблена риза срібна пістряво визолочена на образ св. великомучениці Варвари Хрестовоздвиженської церкви Ближніх печер.

Допущений (разом з *І. Чечиком, С. Скрибчинським, Г. Проценком*) до проби на виготовлення срібних риз. (Ф. 128, оп. 1, спр. 1852, арк. 102а).

У 1819 р. зроблено мідний визолочений іконостас у печеру Введення Пресвятої Богородиці. У тому ж 1819 р. зроблено на Дальню печеру в церкву Зачаття св. Анни мідні визолочені престол і жертвеник із накладними по кутах срібними штучками (ф. 128, оп. 1, спр. 1624, арк. 106а).

Дав (разом із *М. Маньковським*) зобов'язання КПЛ визолотити чотири срібні ризи на місцевих іконах мідного іконостаса преподобного Антонія у великій Успенській церкві, а саме: Спасителя, Божої Матері (два образи) та преподобних печерських. Ризи мають очистити, зважити й визолотити. 1822 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1520, арк. 86а).

У 1822 р. зроблено на Дальніх печерах у церкву Різдва Богородиці п'ять срібних лампад. У 1823 р. у соборній лаврській церкві визолочені три мідні образи (ф. 128, оп. 1, спр. 1624, арк. 106а).

Косаковський – маляр-іконописець. Майстер киево-подільський. До нього в 1784 р. просився у науку *М. Данилевський* із с. Борщівки (поблизу Києва) (ф. 128, оп. 178, спр. 132).

Косаревський Іоаким – маляр-іконописець. Іерей. Запропонували [йому] йти в київську метрополітичну катедру з усіма інструментами. 1744 р. (ф. 127, оп. 1020, спр. 842).

Перебуває в Глухові, в міністерській канцелярії, через що в катедру метрополітанську київську йти не може. 1744 р. (ф. 127, оп. 1020, спр. 842).

Косачинський Іван Павлов[ич] – іконописець. Рекомендований для вироблення іконостаса в Чернігів, у місцеву придворну церкву. 1756 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 68).

Навчав *Стефана Андрєєва*, уродженця м. Умані. 1760 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 88).

Котляревський Авксентій – позолотник. Послушник лаврський. Виконував роботу під час позолоти іконостаса в Успенському соборі. 1849 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 179, арк. 8).

Критов Олексій Петрович – купець московський першої гільдії. Домовився з архимандритом КПЛ Лукою, щоб він зробив Критову святі образи, два херувіми, ризи

срібні, карбованою роботою. 1752 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 114).

Ксенія Данилова – майстриня Києво-Фролівського монастиря. Брала участь (разом із *І. Атаназевичем*) у переробці митри. 1871 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1103, арк. 54а).

Кудроватий Василь – учень малярні КПЛ. Житель киево-печерський. Дав розписку іконописному начальникові отцю Алімпію, що став у нього для навчання іконописної майстерності на десять років. 1762 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1104).

Кузнецов Василь – послушник лаврський. Виконував роботу під час позолоти іконостаса в Успенському соборі. 1849 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 179, арк. 8).

Кузьмічов Антип Іванович – золотих і срібних справ фабрикант. Має власну майстерню в Москві. Уклав угоду з еклесіархом архимандритом КПЛ Валентином на виготовлення із лаврського срібла панікадила карбованої роботи з литими кронштейнами в чотири яруси й тридцятьма двома підсвічниками, з тридцятьма двома різними штуками й тридцятьма трьома підвісками на залізному пруті зі вставкою всередині (з червоної міді) в кулях продольних трубах і міцних кругів для прикріплення кронштейнів гарними гайками знизу на гвинтах, вагою дільною срібла від восьми до десяти пудів, вісімдесят четвертої проби. Панікадило зроблено й представлено до КПЛ. 1888 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 179, арк. 8).

Кулеш Тимош – іконописець. Проводив іконостасні роботи в новій церкві Китаєвської пустині. 1759 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 194, арк. 38а).

Кунецький Олексій – учень малярні КПЛ. Уродженець м. Жовкви Польської обл. Перебував у малярні в навчанні іконописної майстерності з 25 грудня 1764 р. до 25 грудня 1768 р. Нині відпущений. 1768 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 88, арк. 67а).

Навчався (разом із *І. Чепурним*) у начальника малярні Володимира. 1764 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 88, арк. 67а).

Кункін Василій Матєєв – золотих і срібних справ майстер. Підрядився у КПЛ зробити на образи, зокрема Саваофа, пророків Іллі та Єнота, п'ять риз срібні карбовані найкращої роботи. 1753 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 114).

Домовився у святу Києво-Печерську лавру зробити на образ Вседержителя Спаса ризи срібну найкращою чеканною роботою. 1754 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 27, арк. 40а).

Лавринович Станіслав – учень малярні КПЛ. Направлений від Польщі до Росії в містечко Речиці до ієромонаха Адама для навчання іконописній майстерності. Але через свою нестаранність до вивчення і свою неслухняність він не потрібен Адамові. 1794 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 977).

Лазарев-Станіщев Семен – архітектор. Доводить до відома духовного собору, що в Успенському соборі призупинено роботи у зв'язку з відсутністю золота. 1848 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 403, арк. 17а).

Лаков – маляр. Уклав контракт на розпис орнаментами стін лаврської трапезни. 1900 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 418, арк. 29а).

Леveckий – учень золотарської справи. Навчався майстерності в майстра срібної справи К. Окаланіна. Бажає служити в КПЛ. Прийнятий до лаври на звичайне послушницьке утримання. 1766 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 167).

Левицький Іван – іконописець. Поновив одну ікону в Голосіївську пустинь преподобного Зосима Соловецького. 1828 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1707).

Левицький Іоан – батько Я. Левицького. Написав доношеніє, що його син з малих літ навчався грамоті й був у навчанні палітурній справі в КПЛ. Але позаяк він не навчився цьому ремеслу, то батько просить прийняти сина в Лавру для навчання і назавжди залишити в ній. 1782 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 16, арк. 6а).

Левицький Яків Іванович – учень палітурної справи. Навчався в КПЛ палітурній справі. 1782 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 16, арк. 7а).

Левченко Іван – маляр-іконописець. Рясофорний монах. Запрошений (разом з *Г. Гордієвським*) наглядачем лаврської малярні Алімпієм працювати в новоутворену малярню. 1852 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 2221, ст. 124а).

Леонід – іконописець і позолотник. Зі своїми послухниками золотив у головних Святих воротах КПЛ і в церкві Святої Тройці. Ці ж такі іконописці й послухники у вересні-жовтні золотили й склепіння в усій Великій церкві й на всіх хорах її. 1856 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1700, арк. 101а).

Лук'ян – іконописець. Монах КПЛ. Поно-

вив чотири давні ікони припечерного ближнього монастиря і там же всередині печер в одному з сорока трьох храмів пофарбував іконостас блакитною фарбою. 1835 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1836, арк. 116а).

Лука – іконописець, срібних справ майстер. Домовився зробити в Лавру святі образи: Саваофа, пророків Іллі та Єноха, і два херувіми, ризи на ікони срібною чеканною роботою. 1752 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 114).

Лука – архімандрит. Дав киево-подільському міщанинові *І. Фавісу* свого срібла (три фунти й двадцять лотів) на вироблення гробниці до новопобудованої в Межиричах церкви по смерті отця-архімандрита. 1762 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 233).

Львов Петро – художник. Призначений начальником знову відкритої малярні КПЛ. 1852 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 2221, арк. 124).

Маджерекович Федір Михайлов – золотобійник. Житель с. Щапника. Навчався золотобійній справі у майстра *В. М. Біляєва/Беляєва*. Після закінчення навчання хоче залишитися в КПЛ назавжди, прийнявши чернецьку обітницю. 1756 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 88, арк. 63а).

Мазепа Іоан/Іван Степанович – гетьман. Огорожу кам'яну навколо Печерського монастиря з церквами по воротах і монастирях побудував і особливу значну суть грошей на побудову кам'яної дзвіниці в ту Лавру віддав. 1719 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 5).

Макарій – різьбяр (?). Ієромонах КПЛ. Просить призначити до різання мальованих "від нього" всяких фігур <...> людини. 1743 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 12).

Маляренко Микита Павлович – учень малярні КПЛ. Син Павла, жителя містечка Городниці поданого Києво-Пустинного Миколаївського монастиря. Відпущений до КПЛ в малярню для вивчення іконописної майстерності. 1782 р. (ф. 28, оп. 2, спр. 16, арк. 6).

Маньковський Максим – срібних справ майстер. Дав (разом із *Ф. Коробкою*) зобов'язання КПЛ визолотити чотири срібні ризи на місцевих іконах мідного іконостаса преподобного Антонія у великій Успенській церкві, а саме: Спасителя, Божої Матері (два образи) та преподобних печерських. Ризи мають очистити, зважити й визолотити. 1822 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1520, арк. 86а).

Марко – маляр-іконописець. Брав участь (разом із *Г. Тесленком*) у виробленні “Двадцяти апостолів” у Великій лаврській церкві. 1772 р. (ф.127, спр.440).

Матвенков Михайло – позолотник. Виконував роботу під час позолоти іконостаса в Успенському соборі. 1849 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 179, арк. 8).

Меленський Андрій Іванович – архітектор. Оглянув Андріївську церкву в 1816 р. 1869 р. (ф. 725, спр. 81).

Мерошников Симеон – різьбяр. У Києві при Якові Стручевському робив сніцарську роботу три роки. Нині вирушив до Козельця. 1764 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 88, арк. 69а).

Мигура – художник. Вихованець лаврської майстерні. 1893 р. (ф. 725, спр. 89).

Микита Григорій – учень малярні КПЛ. Народився 1739 р., навчався малярській майстерності в КПЛ (ф. 128, оп. 1, спр. 37).

Милявський Григорій Федорович – альфрейського художества майстер. У теплій трапезній Китаєвської церкви розписав церкву альфрейською роботою, а саме: стіни у вітварі й церкви разом із трапезною покрив світло-зеленою фарбою, у вітварі над престолом написав Бога-Отця в сяянні, в середині церкви – Всевидяче Око, а над ним, на стелі трапезної – хрест великого розміру, покрив карниз через усю церкву на подобу тушовського, вікна й двері – білилами. 1852 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 2209, арк. 122а).

Михаїл – іконописець. “Прошение игумена Змиевского об отпуске в Змиевский монастырь иконописца больницкого монастыря Игнатия на место отлучившегося Михайла”. 1757 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 855).

Михаїл – пономар лікарняної [больничної] церкви КПЛ. Домовив іконописця *Г. Брезгунова* зробити дві ікони, за які не заплатив частину грошей. 1820 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1471).

Михайло [Золотар] – золотих справ майстер. Підрядився виготовити царські врата до Великої церкви КПЛ. 1746 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 84).

Призначений шафарем, але позаяк він підрядився робити врата, просять звільнити його від шафарства. 1748 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 84).

Мищенко Михайло – маляр-іконописець. Укладено контракт із ним на розпис зовнішніх стін собору й Святих воріт (ф. 128, оп. 2, спр. 403, арк. 20а).

Монзалевський Єриній – маляр і/чи фарбувальник. Доручено (разом із *М. Комарницьким*) Святі ворота Лаври ремонтувати. Усі врата й стіни знову олійними фарбами пофарбувати. 1839 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1939, арк. 112а).

М'яснов Василій – майстер-іконописець. Присланий до соборної лаврської церкви для поновлення на стінах, склепіннях і у великій середній бані ріних святих зображень, що від давності почорніли. 1824 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1376).

Нагаєнко Василь – іконописець. Житель містечка Решетилівки Полтавського полку Новоросійської губернії. Пішки йде в богоспасаємий град Київ для вивчення іконописної майстерності на три роки. Після закінчення терміну наказано йти додому. 1780 р., 16 червня (ф. 128, оп. 2, спр. 16, арк. 5а).

Найденов Микита – майстер-тесля. Брав участь (разом із *П. Ісаакиєм, Г. Андреевим, Г. Олярієм*) у торзі на виготовлення рихтування на святій брамі (ф. 128, оп. 1, спр. 1939, арк. 112а).

Никанор – іконописець. Завдячний іконописному начальникові КПЛ отцю *Алімпію* за те, що став у нього для навчання іконописній майстерності на десять років. У 1760 р. отримав прислані в Чолнський монастир на поминувеніє за покійного ієромонаха Алімпія 5 руб. 1763 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1104).

Никон – гравірувальник при типографії КПЛ. Погоджується зайнятися виготовленням фініфті, якщо від Духовного собору дані будуть двоє молодих послушників (навчатиме їх цьому мистецтву). Просить про надання йому двох келій. 1828 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1707).

Новак Максим Іванович – учень іконописання. Син Івана Новака, лаврського підданого. Уродженець Печерської слобідки (урочище Звіринець). Відправлений до м. Казані з іконописцем Іваном Григорієвим Сорокіним для навчання при ньому іконописній майстерності. 1768 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 88, арк. 67а).

Новаков Михаїл – іконописець. Зробив у малярні КПЛ чотири ікони Успіння. 1784 р. (ф. 128, спр. 618).

Ободовський Степан – маляр-іконописець. Начальник лаврської іконописні. Поновлював іконостас у вівтарі соборної церкви. 1828 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1700, арк. 96а).

Окаланін Костянтин – срібних справ майстер. У нього навчався Левецький, який прийнятий до КПЛ на звичайне послушницьке утримання. 1766 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 167).

Олександр Степанович – майстер-ливарник (?). Закордонний чоловік. Уклав контракт із архимандритом КПЛ *І. Сенютовичем* на поновлення Києво-Печерської лаври соборну Успіння Пресвятої Богородиці церкви, на виготовлення балясин мідних. 1727 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 22).

Олексій – іконописець і/чи різьбяр. Проводив (разом з Василієм) іконостасні роботи в новій церкві Китаєвської пустині. 1759 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 194, арк. 38а).

Олексій Давидов – учень малярні КПЛ. Народився 1735 р. в м. Березному Чернігівського полку. Вчився іконопису в КПЛ в 1759 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 13).

Олярія Григорій – майстер-тесля. Брав участь (разом з *П. Ісаакієм, Г. Андреевим, М. Найденовим*) у торзі на виготовлення рштування на святій брамі (ф. 128, оп. 1, спр. 1939, арк. 112а).

Омрен Андрій – столяр, стельмах. Іноземний чоловік. Бажає жити в лаврі, мистецтво своє виявляє у виготовленні хомутів, колясок, саней, стільців і т. п. 1759 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 88).

Ороб'євський/Оробієвський/Орабовський Іван – іконописець, позолотник. Міщанин київський. У Лаврі домовився розписати всі святі зображення на зовнішній частині церкви Святої Тройці від Арсеналу на стінах оградних преподобних печерських, в ліхтарі бані вісім святих, зірочки позолотити й саму покрівлю цієї церкви над ганком і над преподобними пофарбувати мідянкою, хрести там же залізні й зірки позолотити, всередині брами штуки й на стіні сім штук поправити й на тій же брамі дах пофарбувати, на що дані від Лаври олія й золото, усі інші фарби мають бути від нього. 1825 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 103).

Домовився (разом з *І. Хор'євим*) визолотити весь іконостас соборної церкви КПЛ. 1826 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1672, арк. 93а).

Домовлений розписати святими зображеннями на олійних фарбах при соборній лаврській Успенській церкві. 1826 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1672, арк. 93а).

Брав участь (разом з *Я. Київщинським, М. Білецьким, О. Стефановським, Г. Яроцьким, К. Волошиновим*) у торгах на поновлення в соборній лаврській церкві (на хорах) в чотирьох іконостасах образів. 1837 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1880, арк. 111а).

Павел – іконописець. Здійснював іконописні роботи у Великій Успіння Пресвятої Богородиці церкві. 1772 р. (ф. 127, спр. 440).

Павло Васильєв – учень малярської та золотарської справи. Народився 1706 р. в м. Нові Млини Чернігівського полку. Навчався малярству й золотарству в КПЛ в 1740 р. (ф. 129, оп. 1, спр. 4).

Павло [Золотар] – золотар. Виконував золотарську роботу... 1765 р. (ф. 128, спр. 1946: "О строительстве Васильковской церкви").

Павло Петров – учень малярні КПЛ. У Лаврі навчався іконописній майстерності при іконописному начальникові Володимирі. 1768 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 88, арк. 68а).

Павловський Іван – маляр-іконописець. Прийнятий у лаврську малярню для навчання іконописній майстерності. Після закінчення навчання відпущений. 1769 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 88).

Панков – учень малярні КПЛ. Прийнятий (разом із *Вершиніним, Скудновим, Власенком*) живописною школою для навчання майстерності. 1871 р. (ф. 128, оп. 2 (типограф.), спр. 694, арк. 143а).

Пантелеймон Федоров – іконописець (?). Пресвітер. Має намір в Юріївську церкву зробити іконостас і жертвеник своїм коштом та іконописно належно прикрасити. 1760 р. (ф. 127, оп. 1024, спр. 1200).

Панченко Степан – будівельник (?). Підрядився ремонтувати Богданівську церкву. 1756 р. (ф. 128, оп. 1: "О починке богдановской церкви и о выдаче на усукрашение книги в церкви в Дымерке", спр. 32).

Парфеній – маляр-іконописець. Уродженець Жовкви. Прийнятий у лаврську малярню для навчання іконописній майстерності

при начальнику *Пахомію*. Після закінчення навчання відпущений 1769 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 88).

Парфеній – єпископ смоленський. Його коштом 1765 р. в с. Мотовилівці церква Покрова на місце старої знову побудована. У церкву коштом цього преосвященного іконостас нової сніцарською роботою зроблений. Доношеніє в духовне правління представили Кирило Сидрюковський із Семеном Бурдигою. 1771 р. (ф. 127, оп. 1024, спр. 2062).

Пафнутій – начальник лаврських іконописців. Зі своїми послухниками закінчив стінні й іконостасні образи в трьох храмах печер (у Благовіщенському, в Різдвяному, у преподобного Феодосія і в теплій церкві Зачаття св. Анни) різні образи в рамках загальним числом усіх ікон 162, решту образів із заліза й дерева – 4 штуки. 1864 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 2411, арк. 121а).

Доручено було очистити й промити нечистоти на стінах і в банях, і в усіх святих вівтарях Успенської церкви (до чого взялися і виконали під його керівництвом). 1855 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1700, арк. 99а).

Із лаврськими іконописцями й послухниками взявся у червні 1856 р. до відновлення священних зображень у головних Святих воротах КПЛ, із західного боку в усіх місцях, не виключаючи й церкви Святої Тройці, від низу до бані. 1856 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1700, арк. 100а).

Пахомій – маляр-іконописець. Видав свідоцтво *К. І. Сабатовичу*, який знаходився при його келії від 22 вересня 1761 р. до 25 січня 1762 р. (ф. 127, спр. 384).

Пахомій – іконописний начальник. Прийняв у лаврську малярню *Парфенія* для навчання іконописній майстерності. 1769 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 88).

Петро Євкарпій – іконописець. Приніс у дар КПЛ, як святість і рідкість, дві невеликі деки, випилані ним із товстої гілки мавритського дуба. Написав зображення св. Тройці в тіні дуба. Була ця ікона в Тройцькій церкві над вхідними воротами, а інша – передана у Свято-Тройцьку церкву Китаєвської пустині. 1865 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 2463, арк. 120а).

Петро Іванов – маляр-іконописець. Пропонують у катедру перейти з усіма належни-

ми його мистецтву інструментами. 1744 р. (ф. 127, оп. 1020, спр. 842).

Петро Ісаакій – майстер-тесля. Володимирської губернії селянин поміщиці Надії Пальциної. Зробив риштування біля входу в браму. 1839 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1939, арк. 112а).

Брав участь (разом із *Г. Андреєвим*, *Г. Олярієм*, *М. Найденовим*) у торзі на виготовлення риштування на святій брамі (ф. 128, оп. 1, спр. 1939, арк. 112а).

Петров – художник. Зробив ескіз ікони (лаврська трапезна). 1900 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 418, арк. 29а).

Подбальський Василь – учень малярні. Житель м. Полонного Польської області, син Федора Подбальського. Дав розписку отцю Алімпію – іконописному начальникові КПЛ, що став у нього для навчання іконописній майстерності на 10 років. 1760 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1104).

Подгорецький Антон – іконописець і/чи столяр. Брав участь у виготовленні шістдесяти блятів у Новопечерський Свенський монастир. 1859 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 9).

Подольський Михайло – маляр-іконописець. Учасник поновлення розписів Великої лаврської церкви. 1772 р. (ф. 127, спр. 440).

Подсенський Олексій – іконописець і/чи різьбяр. Зробив іконостас у міській Преображенській церкві. За цю роботу Радзевловський не заплатив. 1789 р. (ф. 127, оп. 1020, спр. 5867).

Уклав угоду з <...> церкви Спаса Преображення Господня м. Переяславля і з прихожанами про те, що зробить іконостас із власного матеріалу, хорошим іконописним письмом, фарбами істерті святі образи напише й лаком покриті старі місцеві два образи, Господа <...> і пресвятої Богоматері поновить і лаком покриє, а різні поля знявши, виґрунтує й визолотить на коморі, а поле венеціанським гришпаном пофарбує під лак. 1789 р. (ф. 127, оп. 1020, спр. 5867).

Попов – маляр. Контракт уклав на виконання живописом на стінах і склепіннях трапезної церкви й братської трапезної КПЛ десяти сюжетів складних і п'ятьох одиночних. 1900 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 418, арк. 29а).

Зробив малюнки ікон Спасителя для трапезної церкви. 1909 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 439, арк. 30а).

Попов Олексій Антонович – учень малярні. Дав розписку отцю *Алімпію* – іконописному начальникові КПЛ – про те, що став у нього для навчання іконописній майстерності на десять років. 1760 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1104).

Попов Микола – іконописець. Міщанин м. Сизрані Симбірської губернії. У лаврській трапезній церкві іконостас св. апостолів Петра й Павла з іконописною майстерністю наново переписав, там же у вітварі на жертвеник ікону Спасителя написав, ще по боках у рамах золотих знову написав два образи. 1833 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1773, арк. 95а).

Поновлював у Дальній печері старий і потемнілий іконостас церкви преподобного Феодосія Печерського (іконостас складається з тридцяти однієї штуки малих і великих образів). Вичистив старий лак і фарбу, писав по старому малюнку (де добре, а де й погано). виправив за найкращими зразками. Усе роблено за свій рахунок, без грошей. 1834 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1814, арк. 115а).

Доручено йому написання святкових ікон у лікарняний (больничний) лаврський монастир. 1846 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 2086, арк. 109а).

Попович Дорофей – іконописець і/чи різьбяр. Зобов'язався зробити іконостас в новозбудованій в с. Попова Гора церкві. 1760 р. (ф. 128, оп. 1: “О устройстве волости Лишицкой в с. Поповой Горе ц-ви Живоначальной Троицы и о изделке иконостаса”, спр. 11ф).

Поповчок Павло – учень малярні. Уродженець польський. Навчався іконописної майстерності у ієромонаха *Захарія*, який притісняв, чинив різну наругу, бив немилосердно. Вирішено забрати Павла від ієромонаха. 1785 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 437).

Порфирій – ієромонах, ігумен Полтавського монастиря. За його прошенням відправлено в 1762 р ієродиякона КПЛ, іконописця Іоакима до Полтавського монастиря як знаючого мистецтво іконопису. 1773 р. (ф. 127, оп. 1020, спр. 3407).

Порфирій – маляр. При поновленні розписів у Великій лаврській церкві виявився ослушником і недбальцем, то перемістити його в Китаєвську пустинь, а з ним і послушника Петра, який не може через старість у

великій церкві працювати, щоб вони разом <...> у Китаєвській церкві іконостасні образи виконували <...> під наглядом місцевого начальника. 1840 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1960, арк. 117а).

Пошилчан Павло – брав участь у чистці срібних риз в усіх іконостасних іконах в Успенському соборі. 1849 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 179, арк. 8).

Проценко Герасим – срібних справ майстер. Домовлений зробити до ікони Божої Матері привісок два срібних ангела в 3/4 аршина <...>, визолотити у пристойних місцях. 1830 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 710, арк. 103а).

Уклав контракт (разом із *Ф. М. Коробкою*) на виготовлення срібних риз (ф. 128, спр. 1852, оп. 1, арк. 102а).

Допущений (разом з *Ф. Коробкою, І. Чечиком, С. Скрибчинським*) до проби на виготовлення срібних риз (ф. 128, оп. 1, спр. 1852, арк. 102а).

Золотив зроблені ризи в Успенському соборі. 1849 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 179, арк. 8а).

Проценко Никифор – позолотник. Брав участь (разом із *Г. Кальницьким, М. Авраменком, В. Грянським, О. Грибченком, І. Шатовим, В. Рогожським*) у торзі, вчиненому КПЛ у духовному соборі на позолоту бані Свято-Троїцької церкви, яка стоїть на лаврських Святих воротах. 1839 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1939, арк. 114а).

Пустоев Карл – знайшов у рові ікону Ахтирської Пресвятої Богородиці, про що сповістив. 1762 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 244).

Пухлянка Матвій Григорович – іконописець. Син Григорія Пухлянки, київського міщанина. Відпущений до КПЛ для навчання іконописній майстерності на сім місяців. Після закінчення навчання з'явитися у Київський міський магістрат, під відомством якого він записаний. 1782 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 16, арк. 5а).

Равич Іван – золотар. Отримав срібло на вироблення гробниці до новозбудованої церкви в Межиричах. 1766 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 233).

Репинський – послушник лаврський. Виконував роботу під час позолоти іконостаса в Успенському соборі. 1849 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 179, арк. 8).

Риков А. – позолотник. На Великій лаврській Успенській церкві позолотив шість

бань і одну баню на трапезній церкві. 1833 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 131, арк. 4а).

Роговской [Роговський] Самійло – срібних справ майстер. Міщанин київський. Розшуканий для виготовлення двох мідних золочених підсвічників у церкву Ближніх печер (ф. 128, оп. 1, спр. 637, арк. 142а).

Рогожин Василій – іконописець (ф. 128, оп. 1, спр. 1900, арк. 110а).

Рогожський Василь – позолотник. Брав участь (разом з *Н. Проценком, Г. Кальницьким, М. Авраменком, В. Грянським, О. Грибченком, І. Шатровим*) у торзі, вчиненому КПЛ у Духовному соборі на позолоту бані Свято-Троїцької церкви, яка стоїть на лаврських Святих воротах. 1839 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1939, арк. 114а).

Рогуля Петро – маляр-іконописець. Вимагає взяти помірну плату за роботу в лаврській церкві. 1743 р. (ф. 127, оп. 1020, спр. 1388).

Роман – маляр-іконописець. Начальник іконописний, монах. У Китаєвській пустині в церкві нову іконостасну роботу проводив. 1759 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 194, арк. 38а).

У лаврську малярню прийняв для навчання іконописству Федора Стефанова. 1769 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 88).

Роменський Євстафій Стефанович – запропонували йому в катедрі дати вправних в іконопису людей із представленням в катедрі ієрея Іакиту з інструментами. 1744 р. (ф. 127, оп. 1020, спр. 842).

Руднець Петро – послушник лаврський. Виконував роботу під час позолоти іконостаса в Успенському соборі. 1849 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 179, арк. 8).

Рябчевський Василь – іконописець. Зробив ікони: Введення, Розп'яття, Собор преподобних отців печерських (дві). 1763 р., квітень (ф. 128, оп. 1, спр. 1104).

Сабатович/Сабатович Василій – іконописець, позолотник, срібних справ майстер. Працював у КПЛ. Помер 1755 р. Позолотив іконостас до Вишенської церкви. 1755 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 58).

Сабатович Костянтин Ігнатієв – маляр-іконописець. Навчався іконописній майстерності в КПЛ в іконописця *Алімпія*. Просить видати свідоцтво, оскільки хоче їхати до Москви. 1762 р. (ф. 127, оп. 1, спр. 384).

Видав свідоцтво іконописець *Пахомій*, при келії якого знаходився від 22 вересня 1761 р. до 25 січня 1762 р. (ф. 127, спр. 384).

Сава – оглянув іконостас кам'яної церкви, скільки позолочених і непозолочених штук є при цьому повідомив. 1758 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1946: “О строительстве Васильковской церкви”).

Савицький Антон – маляр/рисувальник. Зробив малюнок врат до мідного іконостаса преподобного Антонія. 1813 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1280, арк. 85).

Салін Лев – купець калузький. Зробив у лаврську ризницю срібну визолочену кадильницю з ланцюжками. 1805 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 179, арк. 80а).

Самойлович Іван – позолотник. Прийшов у Київ із-за кордону, жив у Лаврі при малярні й у Василькові з маляром *Фрідрихом*. Потім був півроку на Ближній печері, до церкви два кіоти позолотили. Виявився безнадійним. Звільнений від роботи. (ф. 128, оп. 1, спр. 103).

Самонов Миколай Петрів – (?). За свої багаторічні труди й постійну старанність в шестирічній службі при відновленні церков і будов у Києво-Видубицькій обителі, заслуговує на повагу. 1860 р. (ф. 130, спр. 196).

Самуїл – маляр-іконописець. Начальник малярської майстерні Києво-Софійського монастиря. Просить про постачання харчів. 1766 р. (ф. 127, оп. 1024, спр. 1707).

Самуїл – маляр-іконописець. Для направлення деякої роботи в катедрі відправити 1762 р., як знаючого мистецтво іконопису. 1773 р. (ф. 127, оп. 1020, спр. 3407).

Свічка Леонтій – полковник лубенський. У м. Пирятині соборну церкву в ім'я Пресвятої Богородиці побудував, яка через роки значно постріла. 1771 р. (ф. 127, оп. 1024, спр. 2066).

Семен – учень іконописання. Брат *Алімпія Галика*. Продав за Дніпром свій маєток і прийшов до КПЛ. Жив при своєму братові (*Алімпієві*). Став до нього на навчання іконописній майстерності на десять років. 1760 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1104).

Семен Гаврилов – різьбяр (майстер сніцарської роботи). Житель м. Ніжина. Підрядився (разом із *Д. Афанасьєвим*) зробити іконостас в с. Сорокошичах до церкви Різ-

два Пресвятої Богородиці. 1745 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1958).

Сенютович Іоаникій – архімандрит КПЛ. Уклав контракт із закордонним чоловіком *Олександром Степановичем*, що підрядився в соборній Успенія Пресвятої Богородиці церкві баляси мідні поновити. 1727 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 22).

У сенаті слухали його доповідь, у якій просить обновити спалену церкву КПЛ. 1719 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 5).

Серафим – ігумен церкви Покрова Богородиці. Повідомляє, що іконостас обновлено, усі ікони в іконостасі обновлені, й одна написана наново. 1875 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 272, арк. 10а).

Сервин Захарій – учень малярні. Просить на проживання призначити в Києво-Подільський монастир поки іконописній майстерності навчатиметься в КПЛ. 1751 р. (ф. 127, оп. 162, спр. 81).

Сергій/Сергій Степанович [Сніцар] – різьбяр. Брав участь у виготовленні різьби в новопобудовану церкву Успенія Пресвятої Богородиці. 1714 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 1).

Виконував різну роботу до іконостаса в церкві новозбудованій кам'яній «...» Успенія Пресвятої Богородиці монастиря Ново-Печерського. 1720 р., грудень (ф. 128, оп. 1, спр. 1322).

Сериков Андрій Євстафійович – будівельник, тинькувальник. Найнявся дерев'яну церкву збудовану в ім'я святих Дванадцяти апостолів (у Китаєвській пустині), обтинькувати алебастром і вапном. 1819 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1443, арк. 76а).

Сериков Василій – майстер (?), який працює у Фролівському монастирі (ф. 128, оп. 1, спр. 1318, арк. 75а).

Сидоров Петро – срібних справ майстер. Виконував роботи в Лаврі. 1752 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 114).

Сичкар'юв Іван Павлов[ич] – учень малярні КПЛ. Житель печерський. Дав розписку на дев'ять років навчання іконописній майстерності. 1761 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1104).

Скоропадська Настасія – дружина гетьмана Лівобережної України Іоанна Скоропадського. Дала гроші на виготовлення великого іконостаса КПЛ на поминовеніє його самого й фамілії його. 1726 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 5).

Скрибчинський Степан – срібних справ майстер. Допущений (разом із *Ф. Коробкою*, *І. Чечиком*, *Г. Проценком*) до проби на виготовлення срібних риз (ф. 128, оп. 1, спр. 1852, арк. 102 а).

Скуднов – учень малярні КПЛ. Прийнятий (разом із *Панковим*, *Вершиніним*, *Власенком*) живописною школою для навчання майстерності. 1871 р. (ф. 128, оп. 2 типогр., спр. 694, арк. 143а).

Слюсаренко Григорій – мідних справ майстер. Приробив до чудотворної ікони Успенія Божої Матері дві пошкоджених мідних штуки й при них залізні штуки. 1836 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1676, арк. 103а).

Сменовський – маляр-іконописець. Призначений на роботу до обителі печерської. 1728 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 5).

Соколовський Степан – іконописець. Живе в містечку печерському. Домовився поновлювати у Великій церкві, за вітарем, писані на залізних дошках ікони. 1797 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1039).

Домовлений на західних дверях Великої лаврської соборної церкви, на мідних дошках, зробити знову різні святі ікони. 1805 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1180).

Соколотний Андрій – маляр-іконописець. Працював у Великій лаврській церкві. 1772 р. (ф. 127, спр. 440).

Сонін Володимир Димитрович – маляр. Узяв на себе виконання іконописних та орнаментних робіт із розпису зовнішніх стін Святих воріт зі східного, західного, південного й північного боків, а також у проході в Святі ворота (ф. 128, оп. 2, спр. 212).

Сорокін Іван Григорович – іконописець. Вирушив у Казань із родичем своїм М. Новаком для навчання його іконописній майстерності. 1768 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 88).

У Казані навчався іконописній майстерності. Після навчання приїхав до Києва і був прийнятий у лаврську малярню. 1780 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 362).

Сорокоумов Герасим – майстер штукатурний. Відставний солдат інженерної команди. Уклав угоду з еклесіархом КПЛ *Кипріяном* про ремонт тиньку на Троїцьких воротах (ззовні, від вулиці) і поновлення на стінах старих “штукатурних” зображення з гарною майстерністю. 1795 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 22).

Спожецький Даниїл – іконописець. Зробив у лаврській майстерні сім образів преподобних на хмарках. 1784 р. (ф. 128, спр. 618).

Стадкевич Петро – маляр-іконописець. Перебував у малярні КПЛ у навчанні іконописної майстерності з 1759 р., а нині відпущений за власним бажанням. 1761 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 88, арк. 66а).

Старченко Федір – архітектор. Просять прислати його з Москви для побудови соборної церкви. 1719 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 5).

Архітектор Ф. Старченко, якого просили для побудови церкви, помер. 1719 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 5).

Степан – іконописець. Проводив іконостасні роботи в новій церкві Китаєвської пустині. 1759 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 194, арк. 38а).

Степаненко Пахомій – маляр. Мешканець м. Білої Церкви Васильківського повіту. Обіцяв приїхати до Лаври. Якщо проба його сподобається соборові, то він хоче взяти всю роботу. 1829 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1700, арк. 97а).

Стефан – позолотник. Брав участь у визолоченні іконостаса Великої лаврської церкви. 1727 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 22).

Стефан – настоятель церкви св. Миколи Побережного. Благоволив малювати іконостас до церкви Печерської. 1727 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 22).

Стефан Андрєєв – іконописець. Народився в м. Умані, навчався в іконописців *І. Косачинського* й *П. Шауме*. Бажає прийняти чернецький чин у КПЛ. 1760 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 88).

Стефанов – друкар. Відправлений до м. Москви. 1878 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 694, арк. 143а).

Стефановський Олексій – іконописець. Міщанин київський. Брав участь (разом із *І. Оробієвським*, *М. Білецьким*, *Я. Києвщинським*, *Г. Яроцьким*, *К. Волошиновим*) у торгах на поновлення в соборній лаврській церкві (на хорах) в чотирьох іконостасах образів. 1837 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1880, арк. 111а).

Стеценко Григорій Андрійович – іконописець, позолотник, різьбяр і столяр. Житель роменський. Живописство й позолочення робив у Козельці, у дворі й церкві його графського сиятельства. 1859 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 9).

У Новопечерському Свенському монас-

тирі з паном отцем намісником ієромонахом Ігнатієм уклав контракт на виконання в поставленому іконостасі сніцарської та столярної роботи. 1859 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 9).

Стидневич Петро – учень малярні КПЛ. Навчався іконописній майстерності. 1767 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 88).

Стрельбицький Олександр Самсонович – діамантових справ майстер. Дав зобов'язання КПЛ зробити зі срібла вказаної проби й за наданим малюнком та зразком на круг чудотворної ікони Успіння Божої Матері зі вставкою каміння аквамаринового й топазового діамантового шліфування від шестидесяти і більше. 1822 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1528, арк. 89а).

Стрельбицький/Стрельбитський Симеон/Самсон Іванович – срібних справ майстер. Купець київський. Згадується, що в нього куплено срібло. 1800 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1089, арк. 56а).

Уклав контракт на виготовлення у Велику соборну лаврську церкву ікон Спасителя і Богоматері та двох срібних великих підсвічників. 1801 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1102, арк. 48а).

За контрактом зробив царські посріблені врата й у цю церкву доставив. 1802 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1111).

Домовився зробити до двох ікон Великої соборної лаврської церкви середнього розміру срібні карбувальної роботи підсвічники. 1804 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1449, арк. 70а).

Уконтракований до виготовлення до ікон трьох срібних золочених рам. 1804 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1119, арк. 72а).

Зобов'язався зробити із власного срібла, золота й стразів для приділу великомучениці Варвари в київському Золотоверхо-Михайлівському монастирі чашу й дискос. Чаша й дискос мають бути зроблені найкращою роботою зі срібла дванадцятої проби, з міцною й хорошою всередині й на інших пристойних місцях позолотою. А на чаші мають бути вгорі чотири та внизу чотири фініфтевих медальйони, осипані до того ж хорошими, кругом стразами. На горішніх медальйонах найкращим живописом мають бути зображені: на першому – Спаситель, на другому – Божа Матір, на третьому – великомучениця Варвара, а на четвертому – Іоанн Хреститель. На нижніх – на першому –

Усікновіння глави великомучениці Варвари, на другому – Рваніє сосков, на третьому – тієї ж великомучениці страсна смерть. 1816 р. (ф. 127, оп. 1020, спр. 1231).

Зобов'язався срібний круг відремонтувати й ризи на Богові-Отцеві також, і на бокових ангелах і навколо великого кола Лаври карбовані зображення визолотити червоним золотом. 1822 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1528, арк. 89а).

Домовлений обробити Євангеліє в срібному визолоченому окладі. 1826 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1668, арк. 94а).

Доручено йому зробити ікону св. Стефана для положення у зроблену для нетлінного перста гробницю. 1830 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1726, арк. 105а).

Суховій Олександр – маляр-іконописець. У Лаврі розписував святині, підписував зображення, підправляв зображення на зовнішніх стінах. 1832 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 103).

Тесленко Григорій – маляр-іконописець. Брав участь (разом із *Марком*) у виробленні “Дванадцяти апостолів” у Великій лаврській церкві. 1772 р. (ф. 127, спр. 440).

Тетяна – дружина Семена Романовича. За заповітом чоловіка віддала дворець свій з містцем із садом і з усім на тую лікарню Святої Тройці. 1745 р. (ф. 127, оп. 299, спр. 594).

Тимон – духовний соборний старець КПЛ. Слухали рапорт про несплату семи іконописцям грошей за позолоту глави на дзвіниці Ближньої печери й за вироблення на восьми бляхах для тієї ж дзвіниці святителів і преподобних. 1786 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 725).

Тимофій – майстер (?). Син померлого священика Олексія Федоровича. Майстер у відомстві протопопії крелевецької. 1733 р. (ф. 127, оп. 1020, спр. 4279).

Тимченко Лаврентій – гравер. Видана йому бляха для виготовлення форми до новопечатної напрестольної Євангелії. Зображення Спасителя на цій блясі вирізав. Наказано йому з наявної старої бляхи вирізати обернене зображення Спасителя і навколо зображення раковини, а вгорі, де пристойно виявиться, хмарки поробити. 1771 р. (ф. 128, оп. 1 (типографськ.), спр. 164, арк. 145а).

Тищенко Павло – послушник лаврський. Виконував роботу під час позолоти іконо-

стаса Успенського собору. 1849 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 179, арк. 8а).

Ткаченко Юхим – учень іконопису. Штатно-служитель Києво-Софійського митрополичого дому. Почав навчатися писати на дошці. 1828 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1707).

Торавіновський Лук'ян Петрович – іконописець. Умовлений був художеством іконописним зробити й прикрасити іконостас, намісні ікони всі чотири як вінці, так і поля різними квітами; прикрасити шати на іконах намісних добрими венецькими фарбами і золота тертого квітами, на північних дверях – ікони архангелів Михаїла й Гавриїла із золотими вінцями й шати з квітами, як і на намісних іконах. 1760 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 11ф).

Траскевич Федір – учень малярні КПЛ. Уродженець с. Ступниці Польської області. Навчався іконописної майстерності в малярні КПЛ, а нині відпущений за власним бажанням. 1764 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 88, арк. 66а).

Троянський Іван – учень малярні КПЛ. Житель м. Беліковки Польської області. З 1761 р. навчався в малярні КПЛ, а нині відпущений за власним бажанням і свідоцтво видане. 1764 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 88, арк. 65а).

Тудоров Миколай – учень малярні КПЛ. Відданий своїм братом Анфілотем (жителем містечка Герлева, місцевого монастиря ієромонахом) 1763 р. в лаврську малярню для навчання іконописній майстерності. Приймав на навчання *Захарій* – ієромонах, начальник лаврської малярні. 1768 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 88, арк. 68а).

Навчався іконописній майстерності п'ять років у лаврській малярні, нині просить видати свідоцтво. 1768 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 88).

Начальник малярні *Володимир* свідчить, що працював чесно, без підозри. 1768 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 88).

Фавіс Іван – срібних справ майстер (?). Міщанин киево-подільський. Отримав від архімандрита *Луки* три фунти й двадцять лотів срібла на вироблення гробниці до новопобудованої в Межиричах церкви по смерті отця-архімандрита. 1762 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 233).

Фартусов – маляр. Академік. Йому доручено проводити позолотні роботи у Великій церкві; золото буде видано наглядачем

майстерні живописної ієромонахом *Феогністом*. 1848 р., 16 березня (ф. 128, оп. 2, спр. 403, арк. 17а).

Федір – іконописець. Проводив іконописні роботи у Великій Успіння Пресвятої Богородиці церкви. 1772 р. (ф. 127, спр. 440).

Федір Васильєв/Васильєвич – архітектор, майстер. Присланий у КПЛ для поновлення спаленої церкви й побудови наново кам'яної дзвіниці. 1720 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 5).

Узяв у графа Головкина сто рублів і не дав розписки, за що граф вимагає дати розписку. 1720 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 5).

Відправлений з Лаври з указом в поліцейську канцелярію. За угодою нічого не зробив, крім одного кошторису, який вчинив за великою ціною. 1722 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 5).

Федір Михайлов – учень золотобійної справи. Навчався майстерності у В. Беляєва, жителя Києва. 1756 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 88, арк. 63а).

Федір Стефанов – іконописець. Уродженець Нижнього міста Києва. У лаврську іконописню для отримання іконописства прийнятий. Після закінчення навчання відпущений. 1769 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 88).

Федоров – учень граверні. Присланий у типографію КПЛ для навчання різанню фігур. 1744 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 12).

Федорович Тимофій Олексійович – іконописець. Син Олексія Федоровича. Пропонують вислати в катедру без затримок, як знаючого мистецтво іконопису. 1773 р. (ф. 127, оп. 1020, спр. 4268).

Феогніст – маляр-іконописець. Наглядач майстерні малярної, ієромонах КПЛ. 1848 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 403, арк. 17а).

Феодосій – маляр-іконописець КПЛ. Колишній начальник малярський, духовний соборний старець КПЛ. Мав усе виробництво фініфті; залишив у тих келіях, де жив, де була влаштована і хімічна піч (тепер, де це все, невідомо, а тому потрібно відшукати і, докладно описавши, представити Духовному собору). 1828 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1707).

Феохтист – маляр-іконописець. Начальник малярні КПЛ, при якому з 1724 по 1744 рр. працював *Алімпій Галик*. 1755 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 135).

Филиповський Семен – іконописець. Зробив в лаврській малярні в казну п'ять ікон свенських. 1784 р. (ф. 128, спр. 618).

Филиповський Федір – іконописець і позолотник. Священик церкви с. Борщагівки протопопії Києво-подільської Києво-братського училищного монастиря. У нього жив за угодою маляр-іконописець *М. Згорський* для допомоги в його іконописній майстерності. 1786 р. (ф. 127, оп. 162, спр. 20).

Зобов'язався у зробленому ним іконостасі, в якому виявилось проти контракту неподібність в позолоченні, посрібленні й малюваннях виправити. 1789 р. (ф. 127, оп. 1020, спр. 5953).

Філановський Олексій – іконописець. Перебуває в КПЛ у справі виправлення іконописної справи, а нині вільно відпущений від Лаври, і свідоцтво видане. 1767 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 88).

Філіпов Григорій – іконописець. Брав участь у виготовленні шістьдесяти блятів до іконостаса в Новопечерський Свенський монастир. 1859 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 9).

Філіповський Олексій – іконописець. Уродженець м. Ямполья Ніжинського полку. Перебував у КПЛ на виправленні іконописної майстерності за плату з 1765 р.; відпущений у 1767 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 88, арк. 66а).

Фома Іванов – іконописець. Зробив ікони: Чернігівську Богоматір, святителя Миколая, Спасителя <...> і царя Давида два образи. 1763 р., квітень (ф. 128, оп. 1, спр. 1104).

Фомулевич Марклан – позолотник, послухник лаврський. Виконував роботу під час позолоти іконостаса в Успенському соборі. 1849 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 179, арк. 8).

Фохт Федір – маляр (кімнатних живописних справ майстер). Уклав угоду на розмалювання стін і стель у лаврських настоятельських покоях, у верхньому поверсі церкви, у всіх кімнат, сіней, сходів. 1847 р., 4 червня (ф. 128, оп. 1, спр. 2103, арк. 123а).

Фрідріх – позолотник. Підрядився монастирські ворота позолотити, балдахін під воротами посріблити й фарбою зеленою пофарбувати, за ангелом – позолотити. 1758 р. (ф. 128, спр. 1946: "О строительстве Васильковской церкви").

Хмуровський Іван – золотих справ майстер. Просить дозволу на поселення в Києві під Лаврським містечком. 1765 р. (ф. 128, оп. 1 (мальов.), спр. 155, арк. 141а).

Холодов Кирило – іконописець. Під с. Скопці *С. Яновський* умовив зробити малярською роботою іконостас у новозбудованій церкві. 1858 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 9).

Просить дозволу доробити іконостас у новозбудованій церкві с. Скопців. 1858 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 9).

Хор'єв Іван – позолотник. Міщанин київський (чернігівський?). Працював у новозбудованій церкві КПЛ: золотив дерев'яний ківот для часток мощей печерських преподобних. 1825 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1576).

Домовився (разом з *І. Ороб'євським*) визолотити весь іконостас соборної церкви КПЛ. 1826 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1672, арк. 93а).

Позолотив іконостас із прикрасами й ікону святителя Миколая для нової збудованої церкви КПЛ. 1830 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1727, арк. 104а).

Домовився про позолоту чотирьох іконостасів у Великій лаврській церкві. 1837 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1880, арк. 111а).

Брав участь (разом із *О. Шатровим*, *Г. Яровським*) у торзі на позолоту чотирьох іконостасів у Великій лаврській церкві. 1837 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1880, арк. 111а).

Зобов'язався позолотити різьбленого іконостаса в церкву лаврських настоятельських покоїв у верхньому поверсі. 1838 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1890, арк. 109а).

Храпухов Олексій – послушник лаврський. Виконував роботу під час позолоти іконостаса в Успенському соборі. 1849 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 179, арк. 8а).

Чванов Петро Онісімов – ліпник. Селянин Тульської губернії, Алексінського повіту, села М'ясоїдового. Взявся поновити ліпні роботи зі збереженням попереднього вигляду й малюнка їх у Великій лаврській церкві. 1880 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 322, арк. 12а).

У Великій церкві зробив на великому вівтарі висячки або сережки і поновив старі, у типографії зробив розет, на басейні зробив вісім херувимів і вісім орнаментів і <...> внизу. 1880 р., вересень (ф. 128, оп. 2, спр. 322, арк. 4а).

Проводив ліпні роботи на Свято-Троїцькій церкві. (ф. 128, оп. 1, спр. 2766, арк. 131).

Челмар Іван – архітектор. Оглядаючи КПЛ, зробив висновок про необхідність витягти по дві цеглини і покласти нові, або ж не витягаючи цю цеглу, очистити тільки тинькування і прибивши мідні листки, написати на них зображення. 1794 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 22).

Його проект оббити мідними бляхами визнано “найміцнішим”, але оскільки на покупку мідних листків потрібна надто велика сума, то вирішили замінити залізними листками. 1794 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 22).

Чепурний Іван – маляр-іконописець. Житель м. Кролевця Ніжинського полку. Перебував у малярні КПЛ в навчанні іконописної майстерності з 1764 р. до 1768 р., а нині вільно відпущений за власним бажанням. 1768 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 88, арк. 66а).

Навчався (разом із *О. Кунецьким*) у начальника малярні Володимира. 1764 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 88, арк. 67а).

Черета Михаїл – архітектор із Санкт-Петербурга, якого хотіли прислати на відновлення спаленої церкви і відбудови кам'яної дзвіниці, але та справа не склалася, позаяк той архітектор до справи государевої залучений. 1720 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 5).

Чечик Іван Степанів – срібних справ майстер. Уклав контракт на виготовлення тридцяти трьох срібних штук в іконостас Успенської церкви КПЛ (ф. 128, оп. 1, спр. 1852, арк. 102).

Допущений (разом з *Ф. Коробкою*, *С. Скрибчинським*, *Г. Проценком*) до проби на виготовлення срібних риз (ф. 128, оп. 1, спр. 1852, арк. 102 а).

У Києво-Софійському соборі срібні роботи провадив. 1836 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1852, арк. 102а).

Чижевський Григорій – золотих і срібних справ майстер. У Велику лаврську церкву робив митру золоту ковану, прикрашену коштовним камінням і перлами та срібний круг для чудотворної ікони Успіння Святої Богородиці карбованої роботи. 1782 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 661).

Зробив у церкву Різдва Пресвятої Богородиці нові срібні штуки з позолотою, царські врата й обробив вкруг, і згори святий

престол мідними дошками з позолотою. 1785 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 661).

Чижевський Климентій – золотих і срібних справ майстер. Зробив дванадцять ложечок срібних у лаврські келії, відремонтував до патериці золоту зірку, напрестольний підсвічник і до митри хрестик. 1791 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 898, арк. 49а).

Чикменко – маляр-іконописець. Міщанин київський. Виконував оздоблювальні роботи в ратуші. Усередині церкви ним були написані з малярською найкращою майстерністю притчі євангельські (ф. 128, оп. 1, спр. 3, арк. 34а).

Шанцов Ф. – іконописець. Був посланий (разом із *А. Бубликовим*) підвищити свою культуру й навчитися грецькому письму в Троїце-Сергієву лавру. 1865 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 2445, арк. 123а).

Шатров Іосиф/Осип – позолотник. Міщанин ніжинський. Брав участь (разом із *Г. Яровським, І. Хор'євим*) у торзі на позолоту чотирьох іконостасів у Великій лаврській церкві. 1837 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1880, арк. 111а).

Брав участь (разом із *О. Грибченком, Н. Проценком, В. Грянським, М. Авраменком, Г. Кальницьким, В. Рогожським*) у торзі, вчиненому КПЛ у Духовному соборі на позолоту бані Свято-Троїцької церкви, яка стоїть на лаврських Святих воротах. 1839 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1939, арк. 114а).

Шауме Питирим – іконописець. Навчав *Стефана Андреєва*, уродженця м. Умані. 1760 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 88).

Шверин Андрій – художник. Подав два абриси іконостасних для церкви ближніх печер. Один уконтрактувати й дозволити, щоб той іконостас робив без затримки і без зменшення кількості зазначених на абрисі штук. 1807 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 60: “О изделке вновь на ближнюю пещеру иконостаса”).

Шейден [Шедель] Готфрід – архітектор. Вчинив контракт, що йому “проти даного в Москві зразка” побудувати кам'яну дзвіницю. 1731 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 27 (ч. 1))

Шервуд – художник-скульптор. Склав проект ліпної моделі для бронзової капітелі колони для кіотів трапезної. 1900 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 418, арк. 29).

Шереметьєв Сергій Борисович – граф.

Письмово заповів два ковчеги, один із образом Спасителевим і Богородичним, прикрашений золотом, діамантами і фініфту, інший срібний із мощами для вічного поминання душі своєї віддати в КПЛ. 1768 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 373).

Шиленко Іван – іконописець. Підрядився (разом із *Я. Дзигною*) написати на замовлення кошового *П. Калнишевського* ікони й надіслав йому ікону Богоматері. 1772 р. (ф. 229, оп. 136, спр. 321).

Шматов Никифор – послушник КПЛ. Виконував роботу під час золочення іконостаса Успенського собору. 1849 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 179, арк. 8а).

Штронда Павло Федорович – живописець. Мешканець київський. Виготовив на замовлення ікону “Торжество Божої Матері”. Ікону відправлено в Порт-Артур (ф. 128, оп. 2, спр. 425, арк. 21а).

Шурашов Андрій – тинкар. Раніше отинкував Лавру, яка вже очищена й заново отинькована. 1825 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 103).

Щусєв Олексій Вікторович – архітектор. Розробив план і розріз кліросів Успенського собору, проект візерунка підлоги. 1901 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 403, арк. 20а).

За його проектом виготовлено іконостас і виконані розписи трапезної церкви. 1909 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 439, арк. 30а).

Юнаков – послушник КПЛ. Пожертвував гроші на золочення іконостаса Голосіївської Покровської церкви. 1874 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 272, арк. 9а).

Юркевич Михайло – срібних справ майстер. Зобов'язався зробити з найкращою майстерністю у Велику соборну церкву Успіння Пресвятої Богоматері коло й над великим святим престолом срібне й визолочене з монастирського срібла й золота облачення. 1814 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 58).

Юрчевський Кондрат Олексійович – різьбяр і столяр (іконостасних справ майстер). 1841 р. погодився виконати столярні й різьбярські роботи облаштування нового іконостаса для Трапезної церкви. Виконав доручену справу добросовісно і дуже добре. 1842 р. (ф. 128, оп. 2, спр. 357, арк. 26а).

Яким Давидович – маляр-іконописець. Працював у малярні КПЛ в 1769 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 51).

Яновський Стефан – піп с. Скопці. Умовив *К. Холодова* зробити малярською роботою іконостас у новозбудованій церкві. 1858 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 9).

Яременко Іван – учень малярні КПЛ. Навчався іконописній майстерності в іконописного начальника Владимира; нині відпущений вільно. 1766 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 88).

Яровський Василій – іконописець. Присланий у соборну лаврську церкву для іконописного написання всіх облуплених в жертвениках і вітарі зображень архангела Михаїла й ликів. 1825 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1576).

Яровський/Яроцький Григорій – іконописець, позолотник. Дворянин, житель київський. Брав участь (разом із *І. Хор'євим*, *О. Шатровим*) у торзі на позолоту чотирьох іконостасів у Великій лаврській церкві. 1837 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1880, арк. 111а).

Брав участь (разом із *О. Стефановським*, *І. Оробієвським*, *М. Білецьким*, *Я. Київщинським*, *К. Волошиновим*) у торгах на поновлення в соборній лаврській церкві (на хорах) в чотирьох іконостасах образів. 1837 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1880, арк. 111а).

Домовлений на поновлення на Великій лаврській церкві на бічних щитах і зі східного боку святих зображень і на ремонт же на хорах. 1837 р. (ф. 128, оп. 1, спр. 1900, арк. 110а).

¹[*Похилевич Л. И.*] Сказания о населенных местностях Киевской губернии или Статистические, исторические и церковные заметки о всех деревнях, селах, местечках и городах, в пределах губернии находящихся... – [К.], 1864. – С. 20–21.

SUMMARY

The dictionary is created on the base of Kyiv Pechersk Lavra archive documents (KPL) which are kept now in the State historical archive of Ukraine.

Materials dealing with names which activities are linked with Kyiv Pechersk monastery were collected in the research department of the Ukrainian Academy of Architecture while the author was working on his monograph

“Gate Trinity Church of Kyiv Pechersk Lavra” published in 1970. The presented dictionary can be considered as a supplement to the dictionary of Ukrainian artists of the 16–18 centuries compiled by precedent researches (*Joltkovsky P.* Art's Life in Ukraine in the 16–18 centuries. – K., 1983. – P. 109–178; *Petrenko M.* Ukrainian Gold 16–18 centuries. – K., 1983. – P. 146–197).